Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
[Бу]РЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

[...]й 1921 оной [...] 21-һээ гарана | № 127 (17250) | 1986 оной июниин 1, воскресени | Сэн 3 мүн.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

У К А З

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЫЕ ЗАРЛАХА ТУХАЙ

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум иигэжэ тогтообо: Россин Совет Федеративна Социалис Республикын арбан нэгэдэхи зарлалай Верховно Соведэй гурбадахи сессиие 1986 оной июлиин 1-дэ Москва хотодо зарлаха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ В. ОРЛОВ.
РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1986 оной майн 30.

* * *

РСФСР-эй арбан нэгэдэхи зарлалай Верховно Соведэй гурбадахи сессиин үзэмжэдэ иимэнүүд асуудалнууд табигдаха гэжэ РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум мэдээсэнэ:
1. 1986—1990 онуудта РСФСР-эй экономическа ба социальна хүгжэлтын Гүрэнэй түсэб тухай.
2. РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха тухай.

Мүнөөдэр—Хүүгэдые хамгаалгын уласхоорондын үдэр

[А]ГЛАГ [Д]ЭЛХЭЙМНАЙ [А]МГАЛАН [ОР]ШОГ ЛЭ!

[...]шамни намдаа гүйжэ ерээд: [...] эжы, та жаахан байхадаа, [...]жа үзөө һэн гүт?..— гэжэ асуу[...]

[...]гээшэ өөр өөрынгөө үе сагта [...]айдаг гээшэ ха. «ТУ», «ИЛ» мэ[...] томо самолёдуудгүй, «сэнхир [...] замбуулинда гарадаггүй — Ур[...]уд юу хаража, юу хэжэ байдаг [...] гэжэ мүнөөнэй үхибүүд гайха[...]й агша. Хурдан, түргэн хубил[...] үгы юумые бии болгодог үе [...]эдөө, тиимэшье байнгүй яаха [...]

[...]нии багада «ТУ-да», «ИЛ-нүүд[...] ниидэхэһээ байтагай, ашаанай [...]абина соошье һуужа үзэһэн [...]н байһан юм ааб даа. Гэртээ, [...]али креслэ дээрээ лабхайжа [...]хы дэлхэй дээрэ боложо бай[...] «сэнхир экранаар» хараха саг [...]хэн нэгэнэй хэлээ һаа, хэншье [...]һэн.

[...]га наһан, эдир хаһамни дайнай [...]нүүдтэй, дайнай шэрүүн үдэр[...]алдаһан гээшэ. Дайнай эхилхэдэ, [...]урбатай ябааб. Удангүй һургуу[...]ко, колхоздоо хүдэлхэ баатай [...]й. Юундэб гэхэдэ, эхэмни бэе [...]гаа. Манай бүлые тэжээлсэжэ [...]ахан нагса ахамни дайнда мор[...]оронойнгоо түлөө ами наһаяа [...]р баганууд. Тиигээд лэ бүлын[...]и болохо хүниинь би үлэһэн

[...]о олохон үетэмни ехэшүүлдэ [...] ажаллаха баатай болоһон ааб [...]газарта тиимэл байгаа бэшэ юм [...]хэзэгүй ажал хомор байха. Ба[...] шадар гү, али немцүүдэй бу[...]алһэн газарта байһан үетэнэйн[...]аянһаа манайхинь дээрэл бай[...] Тиигэбэшье, үлдэхэ даарахые, [...]дые даажа ядан тулихые үзэг[...]

[...]уридхэгшеэр, комсомолой эхин [...]кретаряар хүдэлөөб. Адуушан[...]ншаншье, хамбышаншье боло[...] Үбэлэй янгинама жабар соо [...] Бага-Яруунын нуур дээрэ яр[...]божо, загаһа губшажа, үгышье [...]олын харгыда хамбы зөөжэ яба[...]н лэ бэшэ һэн даа!

[...]хэршье — Бальжанов Дондок[...]анович (1965—1970 онуудта Бу[...]СР-эй Верховно Соведэй де[...]ын «Коммунизм» колхозой ту[...]баа.— Ред.) багадаа үншэржэ [...]алуун шулуу һайса долёоһон [...] юм. Ганса ахань дайнһаа бу[...]у.

[...] үхибүүнэй эхэ гээшэб. Цырен[...] ехэ хүбүүмни Владивостогой [...] институт дүүргээд, Ажалай [...] орденто буряад драмын ака[...] театрта артистаар хүдэлнэ. Дул[...]ан-Үдэдэ хари хэлэнэй багша. [...]лаан-Үдын 4-дэхи больницын ги[...]таһагай ахалагша сестра, Бэ[...]ик, Чингис—Улаан-Үдэдэ ав[...]тобусой жолоошон, Үлзытэ — МВД—гэй ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэ. Тиихэдэ Баярмаа педучилищи дүүргээд, Үльдэргэдөө эхин классай багшаар хүдэлнэ, заочноор пединститутда һурана. Жаргалма багшын дээдэ һургуулида физико-математическа факультедэй III курсын студентка, Туяана — артистка, Гэрэлмаа — хореографическа училищиин һурагша.

Мүнөө болоходо, найман аша зээнэрэй төөдэй болошоод, тэдэнээ үргэлсэжэ һуунаб. Нүхэрни хэдэхэн жэлэй саана гэнтэ наһа барашаһан юм даа. Үхибүүдэйнгөө далижахые, аша зээнэрэйнгээ амтатайе үзэжэ ябаа һаань, жаргал юм һааб даа. Теэд юумэн һанаашаар болохогүй байнал даа...

Үхибүү түрэхэеэ бү айгты, тэдэнээ һайнаар хүмүүжүүлэгты гэжэ үри бэедээ заадаг лэ гээшэб. Мүнөө жаргалта Совет орондо хэдышье үхибүүтэй болоо һаа, эдэмни хоолгүйдэжэ, хубсаһагүйдэжэ ябаха гү гэжэ һанаха саг ошон ошоо. Хүн зоной ажаһуудалые улам бүри һайжаруулха, олон хүүгэдтэй бүлэнэрые ниитын жасаһаа тэдхэхэ, эхэ хүниие анхарал оролдолгоор хүреэлхэ, салингайнгаа зарим хубиие абаад, нялхынгаа жэл хахадтай болотор харууһалха арга эжынэртэ олгохо, нарайлха эхэнэрнүүдэй амаралтые ута болгохо— дэлхэй дээрэ үзэгдөөгүй социальна хэмжээ ябуулганууд партиимнай XXVII съезд дээрэ хараалагдаһан байна бшуу. Хаана, капиталис ямар гүрэндэ иимэ хүнгэлэлтэнүүд эхэ хүндэ олгогдодог бэ?!

Зүгөөр дайн бү болог гэжэ бүхы эхэнүүд зальбардаг, үреэдэг гээшэ. Үри хүүгэдэймнай бага наһан, аша гушанараймнай ажабайдал ядерна дайнай үнэһэн шандарууда бү хушагдаг лэ! Манай түрэл партиин, түрэ засагай ябуулжа байһан эб найрамдалта политика мандаг лэ!

Эб найрамдалай жэл гэжэ соносхогдоһон 1986 ондо бүхы хүн түрэлтэн бата хүсэеэ нэгэдүүлэн, «мүшэтэ дайн» тухай галзуу бодолоо хүсэлдүүлхэеэ һэдэжэ байһан империалис этэгээдүүдые амаарнь хазаарлаха арга олохо бэзэ гэжэ би найданаб.

Мүнөөдэр — Хүүгэдые хамгаалгын уласхоорондын үдэр. Үри хүүгэдэйнгээ, аша гушанарайнгаа ерээдүйн түлөө эрид хатуугаар тэмсэе, эжынэр, эхэнэрнүүд! Аглаг дэлхэймнай амгалан оршохо болтогой!

П. ЦЫДЫПОВА,
пенсионер, Эхэ-герой.

КПСС-эй ЦК-гай ПОЛИТБЮРОДО

Чернобыльскын АЭС-тэ болоһон аварин хойшолонгуудые усадхаха, станци дээрэхи, мүн оршон тойронхи газарай байдалые гуримшуулха, авариин болоһон газарһаа саг зуураар нүүлгэгдэһэн хүнүүдэй һуудал байдалые, эдеэ хоолой, медицинын, худалдаа наймаанай ба соёлой талаар хангалгые эмхидхэхэ талаар хэгдэжэ байһан хүдэлмэри тухай правительственна комиссиин мэдээсэлые КПСС-эй ЦК-гай Политбюро ээлжээтэ заседани дээрээ шагнаба. Эдэ бүхы асуудалнуудаар шухала шиидхэбэринүүд баталагдан абтаа.

Чернобыльскын АЭС-тэ болоһон гэнэ усалтай дашарамдуулан, гүрэнэй зүгһөө абтажа байһан хэмжээнүүдые дэмжэхэ зуураа, олохон совет хүнүүд тэрэнэй хойшолонгуудые усадхалгада хубитаяа оруулхые хүсэнэ. Авариин болоһон газарта үнгэргэгдэжэ байһан хүдэлмэридэ эльгээхые гүйһан ажалшадай олон тоото бэшэгүүд партийна, совет болон ажахын түбэй ба нютагай органуудта, олониитэдэ мэдээсэлнүүдые дамжуулдаг хэрэгсэлнүүдэй редакцинуудта ороно. Гэнэ усалда дайрагдаһан хүнүүдтэ туһаламжа үзүүлхэ жасада бүхы союзна республиканууднаа, хизаарнууд болон областьнууднаа олон мянган совет эрхэтэд мүнгэ эльгээнэ. Ажалша коллективүүд, хүдэлмэришэд, колхознигууд, алба хаагшад энэ зорилгоор нэгэ үдэр түлбэригүйгөөр хүдэлхые дурадхана.

Чернобыльскын АЭС-тэ болоһон аварин хойшолонгуудтай хүнгэн бэшэ тэмсэл ябуулжа, энэ хэрэгтэ хубитаяа оруулжа байһан бүхы хүнүүдтэ гүнзэгы баяр баясхалангаа элирхэйлэн мэдүүлхэ зуураа, нэгэ үдэр һайн дураараа түлбэригүйгөөр хүдэлхэ, атомна электростанци дээрэхи гэнэ усалай хойшолонгуудые усадхалгада туһаламжын жасада һайн дураараа мүнгэ оруулха гэһэн ажалша коллективүүдэй, хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай, интеллигенциин хүсэл эрмэлзэлые КПСС-эй Центральна Комитет болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет үндэрөөр сэгнэнэ.

Ерэхэ намарай болон үбэлэй һаранuудта хүдэлхөөр арадай ажахые бэлдэхэ талаар министерствэнүүд болон албан зургаануудай, нютагай партийна ба совет органуудай зорилгонууд тухай асуудал Политбюро хаража үзэбэ. Һүүлэй үедэ промышленна предприятинуудта, барилганууд дээрэ, колхоз, совхозуудта, транспорт дээрэ, коммунальна ажахыда энэ шэглэлээр нилээд хүдэлмэри хэгдээ гээд тэмдэглэгдээ. Гэбэшье зарим газарта предприятинуудые, байрын гэрнүүдые, коммунальна эмхи зургаануудые түлишөөр, элшэ хүсөөр хангаха талаар таһалдал хэгдэжэ, үйлэдбэридэ һаад болоһон, ажалшадай зүгһөө зэмэлэлгэ хэгдэһэн байгаа гэжэ нёдондо үбэлэй дүй дүршэл харуулаа.

Энээниие хараада абан, түлишэ үйлэдбэрилхэ ба хэрэглэгшэдтэ хүргэхэ талаар түсэбтэ даабаринууд болон социалис уялгануудые жэншэдгүй дүүргэхэ, нүүрһэ, нефть, газ, электрын элшэ хүсэ болон бусад нөөсэнүүдые гамтайгаар гаргашалхын түлөө ажалша коллективүүдтэ эдэбхитэй тэмсэл дэлгэрүүлхэ, элшэ хүсэнэй объектнүүдые барилгын, шэнэдхэн заһалгын ба заһабарилгын эршые шангадхаха талаар шэглүүлэгдэһэн хэмжээнүүд хараалагдаба. Байрын гэрнүүд болон ниитын байшангуудые дулаагаар таһалгаряагүйгөөр хангалгада, тэдэнэрэй техническэ байдалые һайжаруулгада, коммунально-ажаһуудалай туһаламжаар хүн зоной эрилтэ хэрэглэмжые бүри хүсэд дүүрэнээр хангалгада онсо анхарал хандуулагдаба.

Байгша табан жэлдэ түмэр замай транспортын хүдэлмэриие улам һайжаруулгые, тэрэнэй материально-техническэ үндэһэ һуурииe бэхижүүлгые хараалһан хэмжээнүүд тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол баталагдан абтаба. Партиин XXVII съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһэ һуури дээрэ түмэр замай транспортын хүдэлмэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, эрдэм-техникын дэбжэлтые хурдадхаха, хүнүүдые зөөлгые үндэһөөрнь һайжаруулха, хүтэлбэриие нарижуулан һайжаруулха, ажахы эрхилэлгын шэнэ гуримуудые нэбтэрүүлхэ, ажалай ба үйлэдбэриин журам бэхижүүлхэ талаар бүлэг хэмжээ ябуулганууд тус тогтоолоор хараалагдаба.

Кузнецкын, Канско-Ачинскын, Экибастузай болон Карагандагай уурхайнуудһаа нүүрһэ зөөлгые хангалгатай, Байгал-Амарай түмэр замые бүхы дээрэнь саг үргэлжын ашаглалгада оруулалгатай, Баруун-Сибириин нефтиин ба газай, Урда-Яхадай территориальна комплекснуудые ашаглахада хэрэгтэй ашаа зөөлгын улам ехэ боложо байгаа хэмжээнтэй холбоотой хүдэлмэриин гол шэглэлнүүд тодорхойлогдобо. Локомотивууд болон вагонуудые, рельснүүдые болон шпалануудые, түмэр замай таһалгаряагүй хүдэлхын тулада хэрэгтэй запас частьнуудые үйлэдбэрилхэ талаар ехэ даабаринууд тогтоогдоо.

Түмэр замай транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй һуудал байдалые һайжаруулга, тэдэнэртэ гэр байра барилгые хурдадхалга эдэ зорилгонуудые бэелүүлхын тулада шухала удха шанартай байха.

КПСС-эй XXVII съездын даалгабаряар бэлдэгдэһэн республиканска, хизаарай, областной, окружной, городской болон районно партийна организацинуудай шалгалтын комиссинууд тухай дүримые Политбюро баталһан байна. КПСС-эй Уставаар тэдэнэртэ даалгагдаһан уялгануудые бэелүүлхэ талаар шалгалтын комиссинуудай ажал ябуулгын хэмжээе дээшэлүүлгэдэ, партиин һунгагдадаг эдэ шухала органуудай хүдэлмэриие эмхидхэлгые һайжаруулгада энэ документ шэглүүлэгдэнхэй.

Социалис Арадай Ливиин Араб Джамахириин революционно хүтэлбэриин гэшүүн А. С. Джеллудтай нүхэд М. С. Горбачев Н. И. Рыжков хоёрой хэһэн хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдые һайшаагаад, Ливидэ харшаар США-гай үүсхэһэн эзэрхэг түримхэй ябуулгаһаа уламжалан гараһан зүб тобшололнууд эб найрамдалта, национально-сүлөөлэлгын хүсэнүүдтэ, илангаяа араб бүхы гүрэнүүдтэ удха шанартай байна гээд Политбюро онсолон тэмдэглэбэ. Ливиин дүлдыдангы бэшэ ба бэеэ даанхай байдалые дэмжэдэг, Ливитэй политическэ болон экономическа удаан болзорой харилсаа холбоо бэелүүлхээр, ороноо хамгаалха хаба шадалаа бэхижүүлхэдэнь туһа нэмэри хэхээр СССР-эй бэлэн байһаниинь батадхагдаа.

Сириин Араб Республикын Вице-Президент А. Х. Хаддамтай совет хүтэлбэрилэгшэдэй хэһэн хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүд тухай мэдээсэл Политбюро шагнаба. Совет-сириин хани ёһоной харилсаа холбоо хүгжөөхые хоёр тала хүсэнэ гэжэ тэмдэглэгдээ, Сиридэ харша империалис оронуудай заналта хашалтын ябуулга шангаар шүүмжэлэгдээ. Эндэхи бүхы арадууд болон гүрэнүүдэй аша туһада, мүн аюулгүй байдалда харюусахаар Дүтын Зүүн зүгэй асуудалые үнэн зүбөөр гуримшуулха гэһэн Советскэ Союзай хараа шугам батадхагдаба.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой заседани дээрэ манай ороной социально-экономическа хүгжэлтын, уласхоорондын оршомдо эб найрамдалта хараа шугам бэелүүлхэ талаар зарим бусад асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэжэ, шиидхэбэринүүд баталагдан абтаһан байна.

«СОЮЗ ТМ» ГЭҺЭН ЗАМБУУЛИНАЙ ОНГОСО НИИДЭЛГЭЕЭ ТҮГЭСХЭБЭ

(ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ)

НИИДЭЛГЫЕ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ, майн 30. (ТАСС). Модульна түхэлэй жолоодогдодог комплекснуудта экипажнуудые абаашаха зорилготой «Союз ТМ» гэһэн нарижуулан һайжаруулагдаһан ашаанай онгосын туршалганууд амжалтатайгаар түгэсхэгдэбэ.

Амяараа ниидэхэ үедэнь онгосын бортовой түхеэрэлгэнүүдэй хүдэлмэри шалгагдаа. Удаань хараалагдаһан сагта онгосын буудаг аппарат приборно- агрегатна хубиһаа амяарлагдажа, Советскэ Союзай газар дээрэ заагдаһан райондо бууһан байна.

1986 оной майн 21-дэ Газар шадарай замбуулинай дайдада гаргагдаһан «Союз ТМ» гэһэн нарижуулан һайжаруулагдаһан ашаанай онгосын туршалгануудай программа амжалтатайгаар бэелүүлэгдээ. Һайжаруулагдаһан техническэ болон ашаглалгын характеристикэтэй шэнэ түхэлэй онгосо бүтээлгэ болбол совет жолоодогдодог ашаанай онгосонуудые байгуулха замда хэгдэһэн ээлжээтэ шата болоно.

«Салют-7» — «Союз Т-15» — «Космос-1686» гэһэн эрдэмшэнжэлгын комплекс дээрэ космонавтнууд Леонид Кизим Владимир Соловьев хоёр хүдэлмэреэ түсэбэй ёһоор үргэлжэлүүлнэ. Тэдэнэрэй бэенүүд һайн. Ниидэлгэнь гэмгүй һайнаар үнгэрнэ.

УЛААН-БААТАР, майн 30. Монголой Арадай-революционно партиин XIX съезд гурбадахи үдэрөө хүдэлжэ байна. МНРП-гэй Центральна Комитедэй тоосоое, ойрын жэлнүүдэй ороной социально-экономическа хүгжэлтын программые бэелүүлхэ талаар партиин зорилгонуудые хүдэлмэришэд, таряашад, ажалша интеллигенциин түлөөлэгшэд, партийна болон ажахын хүдэлмэрилэгшэд гүнзэгыгөөр зүбшэн хэлсэнэ.

Коммунистнуудай, Монголой бүхы ажалшадай өөрынгөө дайшалхы ба туршагдаһан манлай болохо МНРП-е, тэрэнэй Центральна Комитедые тойрон, нягтаар жагсанхай байһан тухайнь хуралдаанай хүдэлмэри гэршэлнэ. Делегадууд ажал хэрэгтэ хабаатай, бүтэмжэтэй шэнжэтэй үгэнүүдые хэлэнэ. Хүдэлмэриин хуушарһан онол аргануудые, бусад дутуу дунданууды усадхаха талаар партиин хараа шугамые тэдэнэр бүримүһэн дэмжэнэ, үзэл сурталай, экономическа, социальна ба монгол обществын ажабайдалай бусад һалбаринуудые партийна органуудай зүгһөө хүтэлбэрилгые нарижуулан һайжаруулха

ПАРТИИН БА АРАДАЙ БАТА НЭГЭДЭЛ

талаар тодорхой дурадхалнуудые оруулна.

МНРП-гэй Улаан-Баатарай горкомой нэгэдэхи секретарь Б. Алтангэрэл съезд дээрэ үгэ хэлэхэдээ, партиин табиһан зорилгонуудые бэелүүлхэ талаар ниислэл хотын коммунистнуудай эхилһэн хүдэлмэри тухай хөөрэбэ. Үйлэдбэриин техническэ, научно-соёлой хүсые сүм элсүүлгэдэ, үйлэдбэриин программые бэелүүлгэдэ, социалис ёһоной ажабайдал батадхалгада ажалшадай зохёохы ёһоор, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хабаадалгые түйлалгада мүнөө үедэ тэдэнэр анхаралаа элсүүлнэ гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглэбэ.

Экономикын шухала һалбари болохо мал ажалай урда табигдаһан зорилгонууд тухай съездын ендэр дээрэһээ Дзабханай аймагай «Энх тайван» гэһэн хүдөө ажахын нэгэдэлэй хонишон, МНР-эй Ажалай Баатар Ц. Намхайнямбу хэлэбэ. Ороной эрдэм ухаанай түйлалтанууд болон шиидхэгдээгүй асуудалнууд дээрэ, тэрэниие үйлэдбэритэй бүри нягта холбоотой болгохо асуудалнууд дээрэ МНР-эй Наукануудай академиин президент Ч. Цэрэн тогтожо хэлэбэ. Ажалшадые, нэн түрүүн залуу үетэниие коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэдэ, обществын оюун ухаанай баялигые арьбадхалгада литературын социалис соёл ба искусствын дүүргэдэг үүргэ тухай мэдээ[...] уран зохёолшо Ж. Пурэв, [...]рэнэй драмын академичес[...] театрай парторганизацинн се[...]ретарь Н. Сувда гэгшэд хэ[...]һэн байна.

КПСС-эй ЦК-гай Политбю[...]гой гэшүүн ,РСФСР-эй М[...]нистрнүүдэй Соведэй Түр[...]лэгшэ В. И. Воротников түр[...]тэй КПСС-эй делегаци монг[...] коммунистнуудай хуралдааı[...] хүдэлмэридэ хабаадана. Де[...]гаци Улаан-Баатарай трикота[...]на фабрика, Мал ажалай эрд[...] шэнжэлгын институт орожо [...]раа.

(ТАСС)

[...]ЛМЭРЕЭ [...]СХЭБЭ

[...] соо нэгэ удаа [...] «Литературная [...]ын «түхэреэн [...]ани уржадэр хү[...]гэсхэбэ. Байгша [...]да болоһон за[...] «Литературная [...] таһагые дааг[...]унова, «Байгал» [...]амад редактор [...]оржиев, нэгэдэхи [...]улиин буряад [...]литературын баг[...]ьжирова, «Со[...]» гэжэ номой [...]акциие даагша [...] уран зохёолшо [...]рэт, манай айл[...]инов, хэлэ, бэшэ[...] кандидадууд [...], Г. О. Туденов, [...] гэгшэд үгэ хэ[...]

[...] А. М. Турков, [...] И. Е. Филонен[...]ко гэгшэд эдэ хоёр үдэр соо болоһон зүбшэн хэлсэлгэ тухай һанамжануудаа олоной һонорто табиһан байна.

Буряадай АССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин түрүүлэгшэ Н. Г. Дамдинов, «Литературная Россия» газетын редакторай нэгэдэхи орлогшо А. Г. Егорунин гэгшэд «түхэреэн столой» хүдэлмэриин дүнгүүдые согсолбо.

Буряад литературын мүнөө сагай байдал тухай болон саашанхи хүгжэлтынь хараа зорилгонууд тухай ашатай туһатай, сэхэ сэбэр хөөрэлдөөн боложо, Буряадай АССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин болон «Литературная Россия» газетын редакциин үнгэргэһэн энэ «түхэреэн столой» хүдэлмэри амжалтатай байба гээд онсолон тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Энэл үдэшэндөө Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай актова зал соо литературна ехэ үдэшэ болобо.

[...]Н НАРИНААР САХИХА

[...]ССР-эй прокура[...]иин үргэдхэгдэ[...] дээрэ КПСС-эй [...] шиидхэбэри[...]лхэ талаар про[...]ануудай зорил[...] хэлсэгдэбэ.

[...] хиналтын үүр[...]элүүлхэ шухала [...] XXVII съездын [...] урда хүн бү[...]юусалгатай бай[...]дал гаргаһанай [...]хэһэгдэхэ гол [...] ёһотой,— гэжэ [...] прокурор Б. Ц. [...] элидхэл дотор [...]лэгдэбэ.

[...]н коллегиин заседанида районуудай прокурорнууд, тэдэнэй орлогшонор, КПСС-эй обкомой секретарь К. К. Шомоев, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. А. Бадиев, КПСС-эй обкомой захиргаанай зургаануудай таһагые даагша Н. М. Кирдеев, республикын дотоодын хэрэгүүдэй юстициин министерствэнүүдэй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй хүтэлбэрилэгшэд хабаадаба.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. А. Бадиев заседани дээрэ үгэ хэлээ.

М. ГЕРШЕВИЧ.

СОВЕТ ЁҺО ЗАНШАЛААР

ХАМТЫН ХУБИТА

Чернобыльскын АЭС-тэ болоһон аюул усалан хойшолонгуудые усадхаха талаар туһаламжын жасада Буряад ороной ажалшад мүнгэ оруулһаар. Галуута-Нуур станциин локомотивна депогой коллектив һаяхан үнгэргэгдэһэн хамтын суглаан дээрээ ажалай нэгэ үдэрэйнгөө салингые тус жасада нэмэри болгон эльгээхэ гэжэ шиидхэбэ. Бүхыдөө галуутануурайхид 5 мянган гаран түхэриг мүнгэ дамжуулха.

Сэлэнгын районой Үбэрзөөхэйн дунда һургуулиин 10-дахи класс дүүргэжэ байгшад түрэл ажахыдаа ажал хэжэ олоһон 60 түхэриг мүнгөө эльгээбэ. Тус классай хүтэлбэрилэгшэ, багша З. Р. Чимитдоржиев һурагшадайнгаа мүнгэнтэй сүг өөрынгөө нэгэ үдэрэй салин хүлһэ тус жасада оруулалсаба. Һурагшад совет ёһо заншалаар патриотическа хэрэг хэһэнэйнгээ удаа, «Манай жэшээе дэмжэжэ, Чернобыльскын АЭС-эй туһаламжын жасада мүнгэ оруулыт!» гэһэн эдэбхи үүсхэлтэйгээр районойнгоо һургуулиин [һу]рагшадта хандаба.

Гу[...]зерскын Пионер[...]нүүд [...] ишангай эдэбхитэд [...] нэгэдэлгын ярмаг [...]эбэ. Зоолэн наадан[...] урлалай болон бус[...] хиид бүтээл[...]. Хотын 5-дахи[...] дээрэ [...]ин һурагшад Солалан Хам[...]балов, Саша Мат[...] ороон гэгшэд эдэ зүй[...] хүн зондо худалд[...]. «Кирмагһаа суглар[...]һан [...] түхэриг Эб найрамдалай [...] жасада дамжуулагдаба.

С. АЮШЕЕВ.

МҮНГЭН ШАНГАА ДАМЖУУЛБА

Байгша оной даабаринуудые сүм бэелүүлхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэн «Теплоприбор» заводой коллектив үрэ бүтээсэтэйгээр ажаллажа байнхай. Предприяти дотор дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүнгүүд саг болзортоо согсологдожо, олондо мэдээжэ болгогдоно.

Һүүлэй арбан хоногой дүнгүүдээр цехүүдэй дундаһаа заһабарилгын-механическа, гальваническа цехүүдэй коллективүүд эрхимлэжэ гараа. П. Р. Батудаев, М. И. Григорьева гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг коллективүүд мастерска участогуудай дундаһаа түрүүлһэн байха юм. Механическа цехэй Н. С. Цыреновэй ударидадаг бригада заводой бригаданууудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ илаба. Тиигэжэ эдэ түрүү коллективүүд улаан вымпелнүүдээр, мүнгэн шангаар урмашуулагдаа.

Мүрысөөндэ илаһан коллективүүд Чернобыльскын атомна электростанцида болоһон аюул усалда ороһон ажалшадта туһаламжа болгон, мүнгэн шангаа дамжуулаа. Заводой бэшэ хүдэлмэришэд нэгэ үдэрэйнгөө салин хүлһые туһаламжа болгон эльгээбэ. Туһаламжын жасада мүнгэ суглуулга эндэ үргэлжэлһөөр.

К. МОСКОВЧЕНКО.

НЭГЭН ДУУГААР БАТАЛБА

Чернобыльскын атомна электростанцида болоһон авариин хойшолонгуудые усадхахын түлөө тэмсэжэ байгшадые дэмжэхэ үүсхэл Прибайкалиин районой промышленна предприятинуудта, колхоз болон совхозуудта мүндэлнэ.

Татауровай авто-заһабарилгын заводой коллективтэ мүн лэ суглаан үнгэргэгдэбэ. Эндэ сугларһан хүдэлмэришэд КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой совет телевиденеэр хэлэһэн үгые һайшаан дэмжэжэ, Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые габшагай ажалаараа бэхижүүлхэ байһанаа мэдүүлбэ. Чернобыльскын АЭС-эй коллективтэ туһаламжа үзүүлэн 2700 түхэриг эльгээхэ гэһэн шиидхэбэри суглаанда хабаадагшад нэгэн дуугаар батлба.

Л. МУРАВЬЕВА.

БАЯРАЙ СУГЛААН

Ороной хүн зониие эдеэ хоолой зүйлнүүдээр гүйсэд дүүрэнээр хангаха талаар агропромой ажалшадай урда КПСС-эй XXVII съездын табиһан зорилгонуудые түйлаха хэрэгтэ мелиораторнуудта шухала үүргэ олгогдонхой. Колхоз, совхозуудта тогтууритай баян ургаса абаха, таряалангай ашаг үрые дээшэлүүлхэ эрхэ байдал байгуулха гээшэ тэдэнэрэй хүдэлмэриһөө ехэтэ дулдыдадаг. Энээн тухай Мелиораторай үдэртэ зориюулагдаһан баярай суглаан дээрэ хэлэгдээ.

СССР-эй мелиорациин болон уһанай ажахын министр Н. Ф. Васильев элидхэл хэһэн байна. Һалбариин хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэр КПСС-эй ЦК-гай майн (1966 он) Пленумэй 20 жэлтэй тудалдана гээд тэмдэглэгдэбэ. Тиихэдэ уһанай ажахын барилгын шэнэ шатада эхи табигдаһан байгаа. Мүнөө үедэ ороной ажахынуудтахи уһалагдадаг ба хатаагдаһан газарай талмай 34 миллионһоо дээшэ гектар болодог. Зохёон хараалагдажа, баталан абтаһан түсэбүүдэй үндэһэ һуури дээрэ мелиоративна хүдэлмэри ябуулагдана.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госагропромой түрүүлэгшэ В. С. Мураховский, КПСС-эй ЦК-гай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, министерствэнүүд болон агропромышленна комплексын албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, һалбариин түрүүшүүл суглаан дээрэ байлсаа.

(ТАСС).

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

У К А З

Г. Б. БУТУХАНОВТА «РСФСР-эй ГАБЬЯАТА АРТИСТ» ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Совет театральна искусствын талаар габьяатай байһанайн түлөө Х. Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын академическэ театрай артист Бутуханов Георгий Борисовичта «РСФСР-эй габьяата артист» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ В. ОРЛОВ.
РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1986 оной майн 29.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

У К А З

НҮХЭР Б. Н. НИКОЛАЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй АРАДАЙ ХИНАЛТЫН КОМИТЕДЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЫН ОРЛОГШООР ТОМИЛХО ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум иигэжэ тогтообо.

Нүхэр Николаев Борис Николаевичые Буряадай АССР-эй Арадай хиналтын комитедэй Түрүүлэгшын орлогшоор томилхо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. БАДИЕВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь А. БЕРЕЩИНОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1986 оной майн 28.

ШАГНАЛ

Партийна болон совет органуудта үни удаан саг соо аша үрэтэйгөөр хүдэлһэнэйнь түлөө, түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй эмхидхэлэй таһагые даагша Дагбаев Д[...]зан Дагбаевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум Хүндэлэлэй грамотаар шагнаба.

КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

БАМ-айхидай БАТА АЛХАМУУД

II. МҮРЫСӨӨНЭЙ ОХИН БУУРАНАГҮЙ

Барилгын «БАМтоннельстрой» управлениин харьяата коллективүүдтэ социалис мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэ эхиньһээ ехэ анхарал хандуулдаг. Газар доогуур ган хатуу гранит шулуу түнхихэ, зарим хайр шорой, халуун, хүйтэн уһанай хүсэтэ урсхалые дабажа сагай ерээхэд, эгэршэгүй зорилготой тоннельшэд хүсэ шадалаа гамнадаг, бэрхэшээлнүүдые диилэдэг. Хэдэн олон үүсхэлнүүдэй эндэ мүндэлөөб! Партиин XXVII съездын делегат, 18-дахи тоннельнэ отрядай тоннельшэдэй бригадир Николай Петрович Дровальн энэ дэмжээжэ болоһоор үнинэй. Энэ нүхэр Социалис Ажалай Геройнууд болоһон В. Р. Толстоухов, Н. А. Еременко гэгшэдтэй мүрысөөндэ аһа мана оролдожо, үндэр дүнгүүдые туйлаһанайнгаа түлөө Ленинэй, Арадуудай Хани барисаанай орденуудаар шагнагдаһан. Дааган абаһан ажалдаа гүнзэгы харюусалгатайгаар хандадаг Николай Дровальн тухай БАМ-айхид үльгэр домог хөөрэгдэн гэ һаа гү үлүү юумэн гүй. Теэд үльгэр домогтол, хүнэй бэелүүлшэгүй гэхээр хэрэгүүдые шиидхэдэг байһаднь тиимгүй яахаб!

«Партиин XXVII съездын хүндэлэлдэ габшагай ажалай 27 декада» гэһэн уряа доро БАМ дээрэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөн Николай Дровалиин хүтэлбэрилдэг тоннельшэдэй бригададаа эхитэй. Энэ хүдэлөөн олон мянган түмэр замшадай, тоннельшэдэй, барилгашадай — бүхы ажалшадай тэмсээлэй туг болоо, партиин съездэд ажалай эрхим бэлэг бэлэдхэлгэ һэн. Тоннельшэдэй гурбан бригада, хоёр участок «КПСС-эй XXVII съездын нэрэмжэтэ коллектив» гэһэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн. Тиихэдэ Николай Дровалиин хүтэлбэрилдэг бригада бүхэсоюзна рекорд үнгэрэгшэ декабрьда харуулаа. Түсэб нормынгоо ёһоор һарада 60 метр тоннель малтаха байһан һаа, энэ бригадын тоннельшэд 176,5 метр урагшаа дабшаа ха юм. Теэд энэмнай нэгэ дахин туйлагдаһан дүн бэшэ, үнгэрэгшэ жэлдэ тус бригада бүхы Союз соо 3 дахин эгээн үндэр бүтээсэ, эгээн хурдан дабшаса харуулһан байна.

Үндэр дүнгүүдые туйлажа ябаһан Николай Дровалиин бригада саашадаашье эршээ алдангүй дабшана. Партиин XXVII съездын һүүлээр тус бригада шэнэ үүсхэлтэйгээр бүхы БАМ-ай ажалшадта хандаа. «Түсэбтэ арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй даабаринуудые Агууехэ Октябрийн социалис революциин 70 жэлэй ойн баярта дүүргэхэбди!» гэһэн уялгань түмэр замай Бурядай участогта — Дабааһаа Витим хүрэтэр суурятан зэдэлээ һэн. Энэ бригада үгэһэн үгэдөө эзэн, хэрэгээрээ заатагүй батадхадаг заншалдаа үнэн сэхэ: байгша оной түрүүшын кварталай түсэб — барилга-хабсаралгын хүдэлмэри 117 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгые 113,6 процент дүүргэһэн байна.

Семинарта хабаадагшадай Северомуйск ерэхэдэ, Николай Петрович ажалһаа ерэнхэй, бидэнтэй хамта уран һайханай концерт хараад, спорткомплексдо урижа, ажабайдал, ажал хүдэлмэри тухайгаа хөөрэбэ. Съездэ хабаадаһан тухайгаа нүхэдтөө хөөрэжэ, арга боломжонуудаа зүбшэн хэлсэһэнэй һүүлээр управлениингээ хүтэлбэрилэгшэдтэ хандахадамнай, бидэниие дэмжээ. Үгэһэн үгэдөө эзэн байхын тула оролдожол байнабди гэжэ нүхэр Н. П. Дроваль хөөрэнэ. Н. П. Дровалиин хүдэлдэг 18-дахи тоннельнэ отрядтай мүрысэдэг 11-дэхи отрядта габшагай ажалаараа суурхаһан хүбүүд үсөөн бэшэ байба. Геннадий Викторович Кузнецов урдань В. Р. Толстоуховай һурагша байһан, газар дорохи хүнгэн бэшэ ажалай «амта» 9 жэлэй туршада тэндэ яһала таһаран, мүнөө 33 хүнтэй тоннельшэдэй бригадые хүтэлбэрилнэ.

— Геннадий Байгалай, Кодарай тоннельнүүдтэ хүдэлһэн, урдаа табиһан зорилгоёо дүүргэзгүйдөө һанаагаа амархагүй.

Мүнөө Хойто-Муяын гол тоннелиин хэжүүгээр барилдажа байһан зам дээрэ тоннель малтагда хүдэлнэ. Николай Дровалиин бригадын рекорд тэдэнэй «наһаа зоболно», энэ түйлалтынь ахиха арга бии гэжэ … — гэжэ Б. А. Бессолов хөөрөө һэн.

— Хэн мэдэбэ, шэнэ ялалта тухай танай газетэ бэшэхэ аалам, — гэхэдэнь, ялалтын түйлагдахада һаа, бэшэгдэхэн бээз гэжэ харюусаа һэмди. Тоннель малтагшад өөрынгөө хэрэгые мэдэхэ … хэрэгтэй, … мэргэжэлтэй гэжэ Владимир Асланбекович хөөрэнэ. Ингэжэ мүрысөөнэй охин зэлөөгүй, эндэ үүсхэлнүүдэй ашаар … ехэ дүн … байһаар…

Үнэхөөрөө, БАМ дээрэ үдэр бүри шэнэ үүсхэл гаража, хүн зоной урма зоригые бадараажа, шэнэ туйлалтануудта хүргэдэг байна. Ганса «Нижнеангарсктрансстрой» трестын коллективүүдтэ 24 үргэн ехэ үүсхэл мүндэлжэ, олоной үндэр … эхи табяа. Жэшээнь, … гэһэн …, «Би — БАМ би…», … түрүүшын пассажирай … түлөө, … хүндэлэлэй ажалай … 25 коллектив, … бригада … дэмжэжэ, … гэдэ … дуулгаа. XXVII съездэй БАМ-ай вахтада … ехэ … РСФСР-эй Верховно Советэй депутат М. Г. Комаровагай, В. С. Горбатонкын, В. Е. Сорокинной, В. И. Цивилевой, В. С. Шокуновой, В. П. Воробьевой хүтэлбэрилдэг бригаданууд … үндэр … һэн. «…трансстрой» трестын оньһожоруулгын управлениин энергоучастогай А. П. Лялюга гэгшын хүтэлбэрилдэг партийна бүлэгэй түлишэ, элшэ хүсэнэй нөөсэнүүдые алмаха гэһэн уряалые коллектив үргэнөөр дэмжээ.

Хэрбээ урдань эндэхи габшагайшуул тоннелиин уулзадха түнхихэ, һүүлшын самсаал сабшалсаха, һүүлшын хүүргэ, «алтан залгалаа» табилсаха эрхын түлөө тэмсэдэг һаа, мүнөө эрдэм техникы. туйлалтануудые эрхим ашаг үрэтэйгөөр эдлэхын түлөө, үйлэдбэридэ шэнэ оньһон түхеэрэлгэнүүдые нэбтэрүүлхын түлөө тэмсэдэг болонхой. Ганса үнгэрэгшэ 1985 ондо «БАМтоннельстрой» управлениин коллектив энэ хэрэгтэ эрхим амжалта туйлажа, СССР-эй ВДНХ-гай 130 алтан, мүнгэн, бронзо медальда хүртэһэн байна.

Мүнөө тоннельшэд бултадаа бригадна подрядай гуримаар хүдэлнэ. Энэ жэлдэ тэдэнэр гол тоннель түнхилгэдэ 720 метр урагшаа дабшаха, 1055 метр утын транспортно-дренажна штольни малтаха. Эдэ зорилгонуудай бэелүүлэгдэхэнь бэрхэтэйхэн. Эндэ хада хабсагайн, геологическа эрхэ байдалынь хүлеэгдээгүй бэрхэшээлнүүдые тохёолдуулдаг. Теэд эндэхи хүн зоной хүсэл зоригынь мохоогүй, мүрысөөнэй охин буураагүй, урагшаа дабшахань лабтай. Николай Дроваль, Геннадий Кузнецов шэнги ажалай баатарнуудай зоригоор ямаршье бэрхэшээлнүүд дабагдаха. Харахада, юрын лэ совет хүбүүд, урин дулаахан харасатай, даруухан зантай хүбүүд ажал дээрээ үльгэр домогто хэлэгдээгүй гайхал түрүүлнэ бэшэ гү?

Мүрысөөндэ ганса эндэхи коллективүүд хабаадана бэшэ. Барилгын халуун хаһада эндэһээ аяар холо, хэдэн мянган модон холо оршодогшье һаа, БАМ-айхидые хангадаг коллективүүд мүн лэ ажалай урилдаанда оролсодог байһан. Мүнөө жэлдэ Находкын, Шимановскын түмэр бетон хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг заводууд БАМ-айхидай мүрысөөндэ оролсоһон тухайгаа хэлсээ баталаа. Тиин тэндэ БАМ-ай барилгашадай манай Загорскын болон Улаан-Үдын хирпиисын заводуудта хэрилсаанай хэлсээ баталжа, хирпиисээр хангалгые һайжаруулха дурадхалтайгаар хандаһаниинь, тэдэнь ямаршье харюу үгөөгүй гээд БАМ-айхид голхоронгёор хөөрэнэ. Тэндэхи зарим барилга дээрэ Улаан-Үдэһөө асарагдаһан хирпиисэ үзэмжэгүй, хухарһан, бутарһан, манай республикын заводуудай нэрэ хүндые гутаажа байһыень харахада, ехэ аягүй байгаа бэлэй. Бусад коллективүүд шэнги ажалай хэлсээ баталаад, барилгада эрхим шанартай хирпиисэ саг болзортонь үгэхэ асуудал юундэ шиидхэгдэнэгүйб гэхэнь хуулита ааб даа. Энээн тухай Улаан-Үдын Загорскын хирпиисын заводуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинууд бодомжолхо бэзэ.

1980 оной октябриин 1-һээ Байгал-Амарай түмэр замай Северобайкальска отделени хүдэлжэ эхилһэн юм. Тиихэдэ эндэ оройдоо 27 хүн хүдэлжэ байһан һаа, мүнөө Хойто-Байгалай түмэр замшад (ашаглагшад) 3,5 мянган хүн зонтой коллектив болонхой. Элдэб янзын ашаа, илангаяа ой модо шэрэхэ, пассажирнуудые зөөхэ талаар даабаринуудынь жэлһээ жэлдэ ехэ болоно. 1986 ондо ашаа шэрэлгынь хэмжээн 23,7 процентээр дээшэлхэ. Байгша оной 4 һарын түсэб 115 процент дүүргэгдээ. «Би — түмэр замай эзэнби!» гэһэн мүрысөөндэ отделениин 2600 шахуу хүн зон хабаадана. Северобайкальскын дохёо үгэдэг, холхоо холбооной дистанциин, Северобайкальск станциин коллективүүд бүхы БАМ-ай коллективүүд соогоо онсо шалгарһан габьяатай юм байна.

Мүнөө үе сагай эршэтэ ажалай жэшээ харуулдаг БАМ-айхид оршон тойронхи бусад коллективүүдтэ хурдадхалгын, үндэр бүтээсын бодото жэшээ харуулдаг, хүсэтэ нүлөө үзүүлдэг гэжэ абаһаар лэ ойлгохоор һэн. Гурбан жэлэй саана Хойто-Байгалай райондо гурбан шэнэ совхоз байгуулагдаһан юм. «Тыйский» совхозой түб хүнэй ябашагүй шэрэнги тайга соо Байгалай эрьдэ баригдажа эхилһэн. Богонихон саг соо эндэ, Северобайкальск хотын баруун-урда захада шэнэ модон гэрнүүдэй үйлсэнүүд жэрылдэжэ эхилэнхэй. Үйлсын дунда мантан томо түгсүүлнүүдшье орбонтойгоо абтажа үрдеэгүй, зүгөөр совхозой хүдэлмэришэд шэнэ гэрнүүдээ толложо, сүлөөтэй сагтаа газаагаа огород тарилгашье эрхилжэ байха юм. Совхозой директор Г. Г. Родионов түрүүшын амжалтанууд, бэрхэшээлнүүд тухай хөөрэнэ. 1984—1985 онуудай үбэлжэлгын үедэ эрхим һайн дүнгүүдые туйлаһанайнгаа түлөө энэ совхоз КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа һэн. БАМ-айхяар лэ эхилһэн хэрэг ааб даа! Мүнөө үнгэржэ байгаа үбэлжэлгэ мүн лэ урагшатай. Үбэлэй үедэ совхозой һаалишад үнеэн бүриһөө 1750 килограмм һү һааба (зарим районуудта 1200 килограмм абахаар хараалһан фермэнүүд бии). Энэнь нёдондонойхидо орходоо 320 килограммаар ехэ. Байгша жэлэй 4 һарын туршада 998 килограмм һүн үнеэн бүриһөө абтаа бшуу. Энэнь нёдондоной энэ сагай туршада абтаһанһаа 250 килограммаар дээшэ. Хэрбээ нёдондо гүрэндэ мал тушаахадаа толгой бүхэнэйнь шэгнүүр 374 килограммда хүргэһэн байбал, мүнөө жэлдэ 393 килограммда хүргэхөөр хараална. Теэд ганса энэ ажахыда иимэ дүнгүүд туйлагдана, бэшэ, мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолходо, бусадшье ажахынуудай малшад эндэхи оршон байдалда муу бэшэ дүнгүүдтэй гарана. Районой зургаан һаалишан республикын гурбан мянгатанай клубай гэшүүд болонхой. «Тыйский» совхозой һаалишад мүнөө жэл дунда зэргээр бултадаа үнеэн бүриһөө 3 мянган килограмм һү һаахын түлөө тэмсэнэд.

Малай нёдондохи үбэлжэлгын эмхитэйгээр үнгэргэһэнэйнгөө түлөө Хойто-Байгалай район КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай Дамжуулгын Улаан Тугаар шагнагдаһан юм, энэ үндэр шагнал мүрысөөнэй элсүүлхы үүргые үлүү дахин гэршэлнэ ха юм даа.

Хайшан гээд, ямар аргаар эндэ иимэ муу бэшэ дүнгүүд туйлагданаб? Оршон тойронхи байгаалиин эрхэ байдал таарамжатай, тэжээл ядамаггүй гэхын аргагүй. Бусад районуудта орходоо, Хойто-Байгалда нилээд хүйтэн, сабшалан бэлшээришье хомор, Мухар-Шэбэрэй, Кабанскын районуудһаа һолоомо шэрэдэг гэхэ мэтэ асуудалнууд бии, шиидхэгдэхэ зүйлнүүд олон лэ байха юм.

— Эндэ нюуса юун байхаб даа. Мал харууһалалгын технологи наринаар сахиха, тэжээлыень шэмэтэйгээр буйлуулха, саг болзортонь һайнаар эдеэлүүлхэ хэрэгтэ нилээд ехэ анхарал хандуулагдана, зарим районуудта энэ асуудал бүрин дүүрэнээр шиидхэгдэдэггүй хаш, — гэжэ арадай депутадуудай Хойто-Байгалай райсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. Б. Бужинаев хөөрэнэ. Ехэнхидээ эндэ симментал үүлтэрэй мал асарагданхай, харин «Эстония» совхоздо холмогорско үүлтэрэй гунжад бии. Тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ асуудал эрид шангаар табигдажа байна гэжэ нүхэр Бужинаев хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. Теэд эхин сагай муу бэшэ дүнгүүдые батадхаха, улам арьбадхахын тула саашадаа эршэмтэй хүдэлхэ хэрэгтэй. Зүгөөр зарим ажахынуудта гэмгүйшэг дүнгүүдтэй гарахамнай гээд һанааһаа амарха һэдэлгэнүүдые огто хорихо шухала гээд партиин горкомдо болоһон уулзалгада тэмдэглэгдээ һэн.

Залуу наһанайнгаа золтойдо агууехэ барилгын эхилхэдэ ерэжэ хүдэлһэн хүнүүд мүнөө арадай ажахын олон һалбарида, ороной олон хото городуудаар, хизаар нютагуудаар таранхай, БАМ-ай алдарта ёһо заншалнуудые нангинаар сахижа ябадаг тухайгаа түрэл болоһон коллективүүдтээ бэшэдэг, зариманиинь гэдэргээ бусадаг. Харин эндэ намтараа эхилэгшэдэй диилэнхи олониинь энэ нютагтай хуби заяагаа холбожо, мэргэжэлээрээ гү, али ондоо хүдэлмэридэ орожо ажаллана. Имагтал тиимэ залуу шиираг хүбүүд «Тыйский» совхоздо ерэжэ, барилгашадай бригада байгуулаа, гэрнүүдые барина, ажабайдалаа түбхинүүлнэ. ВЛКСМ-эй XVII—XVIII съезднүүдэй, КПСС-эй XXVI съездын нэрэмжэтэ залуушуулай отрядууд, аха дүү союзна республикануудай түлөөлэгшэд, бүхыдөө 70 гаран үндэһэ яһанай хүбүүд, басагад бар тайга соо габшагай ажалаа эхилһэн юм. Эрхимэйн эрхимүүд: Социалис Ажалай Геройнууд, Ленинскэ комсомолой лауреадууд болоһон, гүрэн түрын үндэр шагналда хүртэһэн алдартай. Мүнөө комсомолой, эрэлхэг зоригтоной һайхан ёһо заншалнуудые халан абаһан залуушуул — Людмила Дорофеева, Николай Белявский, Николай Горбан, Тамара Колодяжная гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Комсомолшууд — жолоошон Алексей Ермаков, электро-гагнууршан Виктор Еремин, модошо дархан Иван Чокушта, бетон худхагша Валерий Валет, һаалишан Марина Бутакова «мэргэжэлэйнгээ талаар эрхим» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Залуушуул ганса түмэр зам табидаг, тоннель малтадаг бэшэ, локомотивуудые жолоододог, хүн зоной эрилтэ хэрэглэмжэ хангадаг, гэр байра барьдаг, үнеэ һаадаг, мал адуулдаг, балшар бага хүүгэдые хүмүүжүүлдэг. Гадна эндэхи ажалшадта хүдэлмэриин таарамжатай зохид эрхэ байдал зохёодог, соргтой шангаар дууладаг, ерээдүй тухай һайханаар һанадаг, эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг. Үсэгэлдэр майн 31-дэ БАМ-ай залуушуул, бүхы коллективүүд Чернобылиин усалда ороһон хүнүүдтэ туһа хүргэхэ фондо мүнгэ зөөри дамжуулхаар олон хүн зоной хабаадалгатай субботник үнгэргэжэ, мүнөө үеын ёһотой совет хүнүүд байһанаа харуулаа.

Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ Байгал-Амарай түмэр замай залуушуул арад зонтойгоо, аха нүхэдтэйгөө түрэл партиингаа зааһан замаар жэгдээр алхамаа татан дабшана.

Р. ГАРМАЕВ,
манай тусхай корр.

ХЭЛЭҺЭНДЭЭ ХҮРЭНЭ

Сэлэнгын районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түб һууринһаа арбаад километрэй зайда оршодог Уряа гэжэ газарта ахалагша хонишон Гомбожап Балданович Найдановай даадаг эхэ хонидой отара үбэлжэдэг юм. Гомбожап, Мария Найдановтан арба гаран жэлэй туршада хонишоноор хүдэлжэ байна. Һүүлэй зургаан жэлэй туршада тэдэнэр эрье хонидые харууһалхадаа, нооһо абаха түсэбөө жэл бүхэндэ жэншэдгүй дүүргэдэг, хонидоо һайнаар ондо оруулдаг байха юм. Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ тэдэнэр илангаяа һайн дүнгүүдые туйлаа. Найдановтанда колхоз 750 эрье хони даалгаһан байна. Түсэбэй ёһоор хонин бүриһөө 3,9 килограмм нооһо хайшалха байһан аад, 4,5 килограмм һайн шанартай нооһо хайшалжа, гүрэндэ тушаагаа. Нооһо хайшалха табан жэлэйнгээ түсэб 115,3 процент дүүргэһэн юм. Найдановтан үнгэрһэн жэлдэ колхоздоо түсэбһөө гадуур 500 килограмм нооһо хайшалжа тушаагаа, хонидоо һайнаар таргалуулаа.

Олон жэлэй туршада үнэн сэхээр ажаллаһанайнгаа түлөө Гомбожап Балданович нэгэнтэ бэшэ колхозой правлениин ба парткомой зүгһөө Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаһан, «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байха юм.

— Найдановтанай ажал хэрэг мүнөө үедэ һайн ябажа байна,— гэжэ парткомой секретарь В. Ф. Шахартуев хэлэнэ.— Тэдэ хододоо хэлэһэн үгэдөө хүрэдэг, угай бэрхэ малшад юм.

Р. БАЛДАНОВ.

МҮНӨӨДЭР—МЕЛИОРАТОРАЙ ҮДЭР

ХЭШЭГЫЕНЬ АРЬБАДХАН…

Республикымнай мелиораторнууд, механизаторнууд гэхэ гү, али гол баялиг болохо газарайнгаа дундаршагүй хэшэгые улам арьбадхаха зорилготой бүхы хүнүүд заншалта үдэрөө ажалайнгаа шэнэ илалтаар угтажа байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ мелиоративна барилгада гансашье мүнгэ зөөри ехээр һомологдоно бэшэ, мүн горитойхон анхарал хандуулагдадаг болоо. Эдеэ хоолой шухала продуктнуудые элбэгээр үйлэдбэрилжэ бэлэдхэхэ талаар асари ехэ зорилгонуудай хараалагдаад байһан мүнөө үедэ газартаа мелиораци хэжэ, үрэжэлыень эрид һайжаруулангүй баян ургаса хураагдахагүй байна ха юм. Тиимэһээ саашадаа хүдөө ажахын үйлэдбэрие тогтууритайгаар хүгжөөхын тула түсэбтэ арбан хоёрдохи табан жэлдэ манай республикада газарта мелиораци хэхэ барилгада бүхыдөө 202,0 миллион түхэриг һомологдоһон байна. Энэнь үнгэрһэн табан жэлэйхиһээ 68,0 миллион түхэригөөр ехэ болоно. Энэ хугасаа соо гэхэ гү, али 1986—1990 онуудта мелиораци хэгдэһэн газар ашаглалгада оруулха түсэб 40,0 мянган гектарһаа 58 мянган гектар хүрэтэр үргэдхэгдөө. Тэрэ тоодо уһалууриин системэнүүдые һэргээн шэнэлхэ түсэб үнгэрһэн табан жэлэйхиһээ хоёр дахинаар ехэ болгогдожо, бүхыдөө 30 мянган гектарта хэгдэхэ юм. Хуушарһан системэнүүдые һэргээн шэнэлхэдээ, урдань хүдэлгэгдэжэ байһан бүлүүр станцинуудыень электрын элшэ хүсөөр хүдэлгэгдэдэг болгохоһоо гадна уһа сасадаг түхеэрэлгэнүүдыень үргэн энтэй «Фрегат», «Кубань» түхэлэй техникээр һэльбэхэ байна.

Энэ табан жэлдэ Кабанскын болон Хурамхаанай райондо бүхыдөө 44,0 миллион түхэригэй хатаалгын — уһалууриин системэнүүдэй барилга эхилхэ юм. Мүн Хориин районой Хаан-Жаргаланта, Ивалгын районой Гильбэрэ, Бэшүүрэй районой Шэбэртэ горходой эхиндэ уһа ехээр нөөсэлхэ сөөрэмүүд баригдахаар түсэблэгдэнхэй. Тэрэшэлэн Үдэ, Худан голнуудта сөөрэм бариха проектнууд зохёогдожо дүүргэгдэхэ байна. БАМ-ай зонодо оршодог Хойто-Байгалай райондо намагжаһан 1200 гектар газар хатаагдажа, 226 гектар газар уһалагдадаг болохо юм.

Арбан хоёрдохи табан жэлдэ 100 мянган гектарай бэлшээри уһалууритай болгогдожо, урдандаа уһалагдадаг байһан 400 мянган гектарай бэлшээри һэргээн шэнэлэгдэхэ байна. Тэрэшэлэн энэ үе соо 135 мянган гектарта культуртехническэ хүдэлмэри ябуулагдахаар түсэблэгдэнхэй.

Хурдадхалгын, эрид хубилалтын бэелүүлэгдэхэ табан жэлдэ республикымнай мелиораторнуудай барилгын индустриин үндэһэ һууринь улам бэхижүүлэгдэхэ юм. Заречный поселогто түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргадаг завод һэргээн шэнэлэгдэжэ, 1989 ондо ашаглагдаха. Жэлдээ 400 мянган кубометр бутаргагдаһан шулуу малтажа абаха карьер баригдана. Мүн Улаан-Үдэдэ 1987 онһоо заһабарилгын механическа заводой барилга эхилхээр хараалагдана. Эндэ газар малтаха хүндэ техникэ заһабарилагдадаг болохо юм.

1986—1990 онуудта 130 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд, 1000 һууритай хүүгэдэй эмхи зургаанууд байшан шэнээр бодхоогдожо ашаглагдаха байна.

Үнгэрһэн хугасаа соо Кабанскын райондо Большереченскын, Хойто-Байгалай райондо Кичерын, мүн Тарбагатайн райондо Тарбагатайн нүүдэл оньһожоруулагдамал колоннонууд байгуулагдаа.

Үнгэрһэн жэлдэ мелиораци хэгдэһэн газараа аша үрэтэйгөөр хэрэглэхэ талаар республика дотороо үүсхэл гаргаһан Бэшүүрэй районой колхоз, совхозуудай уһанай ажахын эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд горитойхон амжалта туйлаа. Тиихэдэ Мухар-Шэбэрэй, Хяагтын, Тарбагатайн, Ивалгын районуудай ажахынууд баян ургаса ургуулаа. Жэшээлбэл, Мухар-Шэбэрэй, Тарбагатайн районууд гектарай 15.5—25,1 центнер, «Родина» колхоз гектарай 24 центнер таряа, 195 центнер овощ, 347 центнер кукурузын ногоон эшэ набша, 31 центнер үбһэ хуряажа абаһан байна.

СССР-эй Министрнүүдэй Советэй «Колхоз, совхозуудта болон хүдөө ажахын бусад предприятинуудта мелиораци хэгдэһэн газараа аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэлгые хангаха хэмжээнүүд тухай» гэһэн тогтоолтой зохилдуулан 1985 ондо түрүүшынхеэ 55,1 мянган гектар газарта агропромышленна комплексые хангадаг эмхинүүдтэй дүрбэн талын хэлсээн баталагдаа бэлэй. Тиин энэ газарһаа ороохо таряа, силосэй, ургамалнуудай ургаса, олон жэлэй ногооной болон сабшалангай үбһэ ехээр хуряажа бэлэдхэхээр баталагдаһан хэлсээтэ уялгамнай амжалтатайгаар дүүргэгдээ. Тодорхойлбол, энэ газарһаа абтаһан ургаса хэлсээндэ ороогүй участогайхиһаа нилээд ехэ байгаа юм.

Ургаса ургуулагшадай ажалые хамтын подрядай гуримаар эмхидхэһэнэй ашаар, республикадамнай ажалай түрүүшүүл эрид олошороо. Жэшээлбэл, нёдондо хамагһаа баян ургаса ургуулжа хуряаһан луговодууд Хяагтын районой «Родина» колхозой А. Максимов, Ивалгын районой Оронгын совхозой А. Цыремпилов, Загарайн районой Эрхирэгэй совхозой Л. Шкворов, кукурузашад Бэшүүрэй районой XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой П. Акатов, Хяагтын районой «Родина» колхозой Г. Дампилов, овощ ургуулагшад, Мухар-Шэбэрэй районой «Эрдэм» совхозой К. Варфоломеев, Тарбагатайн районой «Маяк» колхозой А. Павлова гэгшэдые заншалтэ энэ һайндэрөөр амаршалхада алдуу болохогүй гэжэ һананаб.

Уһалагдадаг газарай ургаса дээшэлүүлхэ талаар зарим тэды амжалтын туйлагдабашье, овощ, хартаабха, үбһэ тэжээл үйлэдбэрилхэ табан жэлэй түсэб дүүргэгдээгүй. Илангаяа Хэжэнгын, Баргажанай, Хурамхаанай, Прибайкалиин районуудта хартаабхын ургаса бирагүй байһаар.

Уһалагдадаг газарай ургаса ямар ушарһаа дээшэлнэгүйб гэбэл, нэгэдэхеэр, зарим ажахынуудта ургаса ургуулагшадай ажал муугаар эмхидхэгдэжэ ябуулагдана. Тон муу шанартай хартаабхын үрэһөөр хүсэд бэшэ нормоор тарилга хэхын хажуугаар хартаабха, овощой плантацие саг болзортонь һайнаар харууһалнагүй. Энээнһээ уламжалан, тарилгань бог буртаг ногоондо дарагдана. Гэхэтэй хамта инженерна түхэлэй уһалууриин системээр хангагдажа, уһа сасадаг «Фрегат», «Днепр», «Сигма» машинануудай ашаглагдадаг зарим полидо ургасань дээшэлнэгүй. Жэшээлбэл, уһалууриин иимэ системээр хангагдаһан Хяагтын районой Ехэ-Нугын, Хориин районой Анаагай, Прибайкалиин районой «Ильинкинский» совхозуудта, Загарайн районой Карл Марксын нэрэмжэтэ кол[хоз]… жэл бүри бага ургаса … дана.

Ойрын жэлнүүдтэ б… 100 мянга шахуу гектар… тайн уһалагдадаг сабшал… ургаса дээшэлүүлхэ гэ… агропромышленна бол… лиоративна албанай зай… шагүй хэрэг мүн. Юрэ… рээ республикадамнай … дадаг сабшалангай … үшөөл һанаһанда хү… дээшэлүүлэгдэнэгүй. У… хадаа сабшалангай … дээгүүрнь һайжаруулха… туртехническэ хүдэлмэ… гэнээр ябуулагданагүй… ниинь ботаническа бүр… рөө бирагүйхэн гэхэ … бага ургасатай, шэмэ, … гүй байха юм. Тиимэһэ… жэл бүхэндэ культуртехн… хүдэлмэрээ улам … ябуулхаһаа гадна һайн… сатай, шэмэ, шанартай … жэлэй ногооной үрэһэ… бэлэдхэжэ абаха боло… Энээнэй ашаар жэл … 20 мянган гектар һа… лагдаһан сабшалан ашаг… тушаажа, арбан хоёрд… бан жэлэй туршада уһ… даг бүхы сабшалангай … эрид дээшэлүүлхэ арга… лохобди.

Мүнөө үедэ респуб… най олохон ажахынууд… раци хэгдэһэн уһалаг… зарта бага ургасатай … лэй ногоо тарижа, … хон гарза хохидолдо… гэхэ гү, ли бүхы … түргэн харюулжа … Тусхайлбал, жэл бүхэн… лагдадаг 40 мянган ге… халагдадаг газарай … центдэнь нэгэ жэлэй… таригдана. Илангаяа … Зэдын, Баргажанай рай… ажахынуудта нэгэ жэ… гооной тарилга улам … дэжэ, хартаабха, … олон жэлэй ногооной … хороогдоно.

Мүнөө үедэ республи… мелиораторнуудта … ха хүдэлмэрээ эршэ… ябуулха арга боломж… бии. Тиимэһээ эдэнэр… нэ табан жэлэй эхи… тууритай баян ургас… жа, хээрэ талынгаа … баян хэшэгые улам … хаар зэһэнхэй занш… дэрөө тэмдэглэхэнь …

М. БАЛС…,
республикын мели…
ба уһанай ажахын …
стрэй орл…

РЕПОРТАЖ

ХАМТАРХАДАА ЖАБАТА…

Тосхонһоо холо бэшэхэнэ хабтайһан ута хара поли дээрэ өөрынгөө голые тойроод эрьелдэжэ байһан хэдэн олон түхеэрэлгэнүүдэй уһа сасахань холоһоо харагдаадхиба. Энэ шэнэ түхеэрэлгэ тушаа тодорхойгоор хөөрэжэ үгэхыень Хүрбын туршалга-үйлэдбэриин ажахын ахамад мелиоратор А. В. Любецкидэ хэдэн асуудалтайгаар хандабабди.

— Мүнөө жэлдэ энэ системые хэрэглэжэ эхилбэбди. Энэмнай Тимирязевай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын академиин профессор З. И. Метельскиин зохёоһон түхеэрэлгэ болоно. Нёдондо намар ашаглалгада тушаагдаа юм. Мүнөө тэрэнээ амжалтатай хүдэлгэжэ байнабди. Эдэ түхеэрэлгэнүүд энэ ута полиие хабарай, зунай үедэ уһаар хангаха ёһотой юм. Газар доро 3 метр гүнзэгыдэ уһа дамжуулха түмэр хоолойнууд тодхогдожо, 300 метр болоод лэ тэндэһээ дээшээ соргонууд гаранхай. Эдэ эрьелдэжэ байһан түхеэрэлгэнүүд тусхай түмэр хоолойгоор энэ сорготой холбогдожо, уһаар хангагдадаг. Түхеэрэлгэнүүднай дамжуулагдаһан уһанай түрисэдэ хүдэлгэгдэдэг юм, — гэбэ.

Үнэхөөрөөшье, энэ түхеэрэлгэ харахада ехэл һонин байгаа һэн. Иигэжэ тус ажахынхид 280 гектарта эршэмтэй түрүү технологи хэрэглэжэ тариһан «бурятская-79» сортын шэниисын поли уһалжа байнхай. ДШ-50/300 түхэлэй энэ түхеэрэлгые Александр Васильевич Белых гансаараа хангадаг юм. Тэрээндэ С-100 түхэлэй трактор даалгагданхай. Юундэб гэхэдэ, түрүү механизатор энэ түхеэрэлгээ гурбан часай туршада нэгэ газарта уһалһанайнгаа һүүлээр, тэрэнээ урагшань шэрэжэ, байрыень һэлгүүлдэг юм. Энэ түхеэрэлгые гансал хүндэ трактораар шэрэхэ ёһотой.

Тус политой зэргэлээд, харгын доодо хажууда хартаабхын 60 гектар талмай дээрэ ДН-30 түхэлэй шэнэ агрегат баһал хүдэлгэгдэжэ байба. Эндэ коммунист Анатолий Болоневой даадаг ажахын тоосоогоор хүдэлдэг звеногойхид хартаабхаяа эдэ үдэрнүүдтэ тарижа дүүргээд, мүнөө тэрэнээ ажамидаралта уһаар ундалуулна. Энэ шухала хэрэгые звеногой гэшүүн В. И. Потёмкин гансаараа эрхилдэг. Түхеэрэлгые хэрэглэхэнь тон юрын юм. Тиимэһээ тэрэниие ганса хүн гүйсэд хангажа шадана бшуу.

— Бидэ хамтын подрядай гуримаар ажалладаг хадаа, энэ хүдэлмэрээ эхинһээнь адаг хүрэтэрнь хэдэгбди. Һайн харууһан доро байһан хартаабха ашаг үрэеэ харюулдаг юм. Нёдондошье бидэ гектарай зуугаад центнер абаа һэмди. Энэшье жэлдэ гектар бүриһөө 100 центнер ургаса хуряахаар хараалнабди,— гэжэ звеное даагшын хэлэхэтэйнь сасуу, тэрэнэй хажууда зогсоһон ажахын ахамад агроном А. Ю. Шигалин хөөрэлдөөндэ оролсоно:

— Иимэ үндэр ургаса гансал уһалһанай ашаар абтана гээшэ. Манай газарай хүрьһэниинь элһэлиг юм. Тиимэһээ уһалалтада онсо анхарал хандуулдагбди. Танай мүнөө хаража байһан агрегат бусад түхеэрэлгэнүүдтэ орходоо тон юрын юм. Эндэ элдэбын техникэшье хэрэгтэй болодоггүй. Василий Иванович гансаараа энэ ехэ талмайе гүйсэд уһалжа шадана.

Энэ түхеэрэлгэ хэрэглэхын тула хартаабхын поли хэдэн хуби болгогдожо хубаарилагданхай. Нэгэ агрегат хайшаа 30 метртэ уһа сасаха аргатай. Энэнь баһал газар дорохи хоолойнуудһаа уһаар хангагдана. Хоолойнь кранине мушхажа уһа табибал, нэгэ зуруудта тодхогдоһон хэдэн агрегадууд нэгэ доро хүдэлхэ байна. Эдэ агрегадууд баһал уһанай түрисэ доро эрьелдэжэ хүдэлдэг юм.

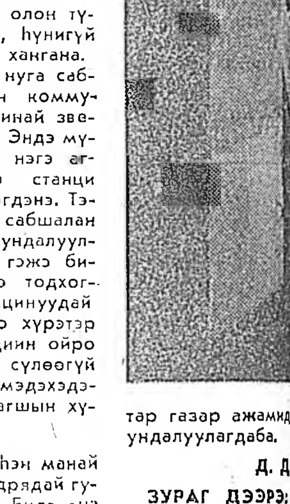
— Эндэһээ холо бэшэхэнэ уһа иишэнь дамжуулдаг томо станци байха. Ошожо харая, — гээд ахамад мелиоратор Андрей Владимирович дурадхал оруулба. Тэндэнь ошоходомнай, томо сагаан гэр соо тодхогдоһон мотоорой жэгдээр хүнхинэхэнь элихэнээр дуулдаба. Тэрэниие хоёр машинистнүүд ээлжэлэн хүдэлгэнэ. Манай эндэ ябахада, Даши Цыренжапович Раднаев ажаллажа байгаа һэн. Энэ томо станци эдэ олон түхеэрэлгэнүүдые үдэр, һүнигүй уһаар таһалгаряагүй хангана.

Тэндэһээ гараһаар, нуга сабшалан уһалжа байһан коммунист Владимир Зубакинай звенодо хүрөө бэлэйбди. Эндэ мүнөө «Сигма» түхэлэй нэгэ агрегат, бүлүүр хоёр станци үдэр, һүнигүй хүдэлгэгдэнэ. Тэдэнэр 169 гектар сабшалан ажамидаралта уһаар ундалуулжа байна. Студёная гэжэ бишыхан голой эрьедэ тодхогдоһон бүлүүр станцинуудай хүнхинэхэ абяан холо хүрэтэр соностоно. Энэ станциин ойро залуу хүбүүн ехэл сүлөөгүй хүдэлнэ. Һүүлдэнь мэдэхэдэмни, тэрэ звеное даагшын хүбүүн болоо һэн.

— 6 хүнһөө бүридэһэн манай коллектив хамтын подрядай гуримаар ажалладаг юм. Бидэ энэ түрүү онол аргаар табадахи жэлээ хүдэлнэбди. Дүршэлтэй луговодууд манда яһала олон. Эдэнэрэй дундаһаа Иван Белых, Сергей Осипов, Алексей Абрамов болон бусадые нэрлэжэ болоно. Мүнөө … сабшалангаа хорёол… мэридэ хабаадалсаха … ехэ үбһэ хуряаха … сабшалангаа һайсаха … хэрэгтэй. Нёдондо … соогоо уһалһанай … тарай дунда зэргээр … нер ургаса абаа һэм… участогай гектар б… центнер хүрэтэр хүр… лэй,—гэжэ Владимир … хөөрэнэ.

Эдэнэр мүнөө 280 … майгаа нэгэ дахин … ёрдохёо уһалжа … гэжэ тус звеногойхи… ондо гектар бүхэн… зэргээр 24 центнер … луулха социалис уя… тэй солотойгоор … гээшэ.

Хүрбынхид бүхыдөө … гектар уһалагдадаг … Тэрэнэйнь 710 гектар… лан, 169 гектарынь … үлэгшэ 205 гектар… жэлэй туршада хэр… бэлшээри болоно. … зарые мүнөө бүлүүр … «Фрегат» түхэлэй 8, … хэлэй, «Сигма» түхэлэй … дууд уһална. Һүүлэй … эндэ дүн хамта 900 …

…тар газар ажамидар… ундалуулагдаба.

Д. До…

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: … вод В. П. Зубакин, … лиоратор А. В. Люб… бүлэжэ дамжуулда… машинист Д. Ц. Ра…

С. БАЛДУЕВ,
Загарайн район.

Мүнөөдэр — Хүүгэдые хамгаалгын уласхоорондын үдэр

АМАР МЭНДЭ, НАЖАР!

ПУБЛИЦИСТИКЭ

Зазынгаа дабаанда
донгодоошо
Залгамал далитай боро
хуhы...

гэhэн арадай дуун [illegible] hанаанда ороодхино юм. Арад зоной аман зохеол [illegible]

Нажарай түрүүшын үдэр түүхэй бодомжоор hүүхэдэ, 45 жэлэй саана тохёолдоhон нэгэ ушарые hанаандаа оруулбаб. [illegible]

[illegible] эхэнэр [illegible] hараайнгаа [illegible] тоонтодоод:

— Мэндэ! — гэжэ намайе мэндэшэлбэ. Намайе хүн гэжэ тоожо, мэндэ хэлэhэндэнь ехэ баярлажа:

— Мэндэ, мэндэ! — гэжэ эб-[illegible]. — Манайда [illegible]

[illegible] гараа дэлгэн, [illegible] энеэдэ-[illegible] манай хо-[illegible] тэрэ [illegible]:

— [illegible] Дондогтон [illegible] багаганиинь [illegible] дээрэ-[illegible]

— Тиимэ.

— [illegible]

— [illegible] Юнэдэхимни [illegible]

— Намар hургуулида орохо [illegible]

— Тиихэб. Та хэн гээшэбта? — гэжэ [illegible] ябахадаа [illegible]аб.

— Дандарoвна Мэдэгмаа гээшэб, — гэжэ тэрэмни харюусаба. [illegible] эжынгээ [illegible] айр-[illegible] айлша-[illegible]

[illegible] буухадаа, [illegible] ханада [illegible] дарь ха-[illegible]

— [illegible] гараба [illegible]аадүй, — [illegible] май» [illegible]лахадаа, [illegible] hая-[illegible] хуу-[illegible] лба hэн [illegible] хэлэнэб [illegible]

hургуулида ороодүй ябаhан намшуу амитан hарын шэнэ, хуушан стиль тухай мэдэхэ болоодүй ябаа hэн бэзэб даа. Аниргүйхэн hуужа, сай уугаад, үнөөхи хүмни иигэжэ хэлээ hэн:

— Зай, ехэ боложол, бэрхэ хүн болыш даа. Сагнайл амгалан байг лэ даа..

Тээд оройдоо хорёод хоноод, июниин 22-то мүухай ехэ дайн эхилшэхэ, шолмос шүтэлтэй Гитлерэй сэрэгүүд нангин хилыемнай алхажа орохоор бэлэн байна гэжэ наhажаал Мэдэгмаа Дандаровнашье, уурай шэнээн ябаhан бишье хаанаhаа мэдэхэ бэлэйбибди?

Дайнай эхилхэдэ, нютагаймнай бүhэтэйшүүл барагсаан шахуу сэрэгтэ мордожо, эхэнэрнүүд, үбгэд, үхибүүд колхозойнгоо ажахые сахиха зон лэ үлөө hааб даа. Үнөөхи М. Д. Дандаровамнай эбэртэ бодо малай бригадын бригадир болоо бэлэй.

Дайнай эхилhээр хоёрдохи нажар ябажа байгаа. Дүү басаган өөрынгөө эжы хоёрые мал дээрээ орхёод, минии эжы үбhэндэ гараа hэн. Үбhэшэдэй бригада hамгадhаа, үхибүүдhээ бүридэhэн байгаа. Нэгэтэ Мэдэгмаа бригадир (малшад бригадираа иигэжэ нэрлэдэг hэн) үбhэшэдтэ ерэжэ, суглаа хэхэдээ:

— Мүнөө бидэнэр гансашье колхозойнгоо ажалые урдаа хараад ябадаг бэшэ, фронт дээрэ ябаhан хүбүүдээ тэжээлсэнэ гээшэбди. Манайхин түрүүшээр сухаряашье hаа, декабрь соо Москвahаа холо бэшэ дайсадые сухарюулна hэн бшэбы даа. Мүнөөшье бүхы фронтоор Улаан Армимнай ана-мана тэмсэжэ байна гээшэ. Юрэдоол, үдэр hүнигүй гал дүлэн соогуур ябаhан хүбүүдээ hанан-hанан, hайнаар лэ ажаллахаяа оролдоё, нүхэд!..

М. Д. Дандаровагай хоёр хүбүүд сэрэгтэ абтаhан байгаа. Одхон хүбүүниинь — Галсан Шагдарович Дондоков наhаа үргэhэн байhан аад, түрэhөөр хүсэд арбан долоотой болоодүй ябахадаа, сэрэгтэ мордожо, фронт дээрэ хяа дайлалдаад, ехээр шархатажа, удангүй бусажа ерэhэн юм. Эгээл ехэ хүбүүниинь Жамса Дандарович Дандаров hүүлдэнь милитарис Японтой болоhон дайнда хабаадажа, баатарай үхэлөөр унаhан байгаа...

Мэдэгмаа Дандаровна ехэ бэшэгтэйшье хүн байгаагүй. Зүгөөр, мүнөө hанахадам, ехэ hонор, өөрөө гүймгөөр уншадагшьегүй hаа, хүнүүдтэ газетэ юу хээ уншуулдаг, дэлхэй дээрэ боложо байгаа hонин hорьмойе хуу мэдээд ябадаг байгаа гээшэ ха. Аяар 45 жэлэй саана июниин 1-нэй үдэр манайда буухадаа, сэдьхэлдээ үүлэтэйхэн. уласхоорондын байдалай агсуухан боложо байhые тухайлhан лэ хадаа «сагнайл амгалан байг лэ даа...» гэhэн байгаа бээз гэжэ hанахаар юм.

Энэ үглөөгүүр hэрихэдээ, аяар холын үзэгдэлнүүд нюдэндэм эли харагдаhандал боложо, мүнөөнэй уласхоорондын байдал hанаанда ороодхибо. Коммунис партиимнай, Совет гүрэнэй, дэлхэйн байгуулалтын эб нэгэдэлтэ гүрэнүүдэй, түрүү үзэлтэй бүхы түрэлтэнэй эсэри ехэ тэмсэлэй ашаар 41-дэхи жэлэйнгээ нажарые сэлмэг огторгой доро угтажа байнабди.

Зүгөөр сэлмэг огторгойемнай хэтэ мүнхэдэнь бүрхөөхэ, зол жаргалта байдалаймнай үндэhые уеын үедэ hэргэхэгүйгөөр hандааха, үри хүүгэдэймнай жаргалые hүнөөхэ, «мүшэтэ дай» үүсхэжэ, бүхы залбби юртэмсые эзэмдэн, хэрбээ али нэгэ галактикада болбосорол түгэс түбиин оршожо байбал, тэрэниие гартаа оруулаад, зонхилжо байха дуратайшуул уласхоорондын байдалые түгшүүрилтэй болгоно, хүн түрэлтэниие хёмороно.

Гэбэшье эб найрамдалай хүсэн илаха, Совет правительствын үнэн зүб дурадхалнууд хаа хаанагүй дэмжэгдэн мандаха гэжэ би ехэ этигэнэб. Эб найрамдалай эгэршэгүй хүсэнэй илан мандахын түлөө барандаа эбтэйгээр, урагшаа hанаатайгаар, түрэл партиингаа XXVII съездын бүхы шиидхэбэринүүдэй бэелүүлэгдэхын түлөө барандаа тэмсэел!

1986 оной — Эб найрамдалай жэлэй нажар сагай түрүүшын үдэрые ажалай дуугаар амаршалнабди:

Амар мэндэ, нажар!
Ажалша манай нажар!
Асарыш мандаа баяр.
Ажаллахал байхабди
баран!..

Иигэжэ үреэл дуугаа шэнхинүүлхэдээ, үхибүүдэйнгөө ерээдүйн түлөө гараа үргэн, амгалан ажалые шэлэнэбди. Илангаяа мүнөөдэр — Хүүгэдые хамгаалгын уласхоорондын үдэр иигэжэ үреэл табихамнай дэмбэрэлтэй бэшэ гү?

Ц. ДОНДОГОЙ.

МНРП-гэй XIX СЪЕЗДДЭ

АРАД ЗОНОЙ АШАДА

Арадай hуудал байдалые болон ажабайдалай, соёлой хэмжээе бүхы талаар hайжаруулха үргэн ехэ хэмжээнүүд Монголой Арадай Республикада бэелүүлэгдэжэ байнхай.

Социальна хүгжэлтын ба монгол арадай hуудал байдалые hайжаруулха замда шухала шата болохо ёhотой МНРП-гэй XIX съездын урда тээ Улаан-Баатарта МНРП-гэй ЦК-гай таhагые даагша Галсангийн ДАШЗЭВЭГТЭЙ АПН-эй корреспондент уулзаhан байгаа.

— Нүхэр Дашзэвэг, МНРП-гэй XVIII съездын hүүлээр социальна оршондо ямар хубилалтанууд болоо гээшэб?

— Үнгэрhэн түсэбтэ табан жэлдэ (1981—1985 онууд) 1976—1980 онуудайхида орходоо 1,4 дахин ехэ мүнгэ зөөри социально-соёлой зорилгонуудта шэглүүлэгдэhэн байна. Хүн зондо хүртэсын талаар национальна олзо доходой хубинь 18,8 процентээр, бодото олзо доход 12 процентээр ехэ болоо. Дүн хамта 870 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд баригдажа, 140 мянга шахуу хүн гэр байрынгаа эрхэ байдалые hайжаруулаа гээшэ.

— Монгол орондо залуушуул олон гэжэ мэдэнэбди. hүүлэй жэлнүүдтэ гэгээрэлэй, хүүгэдэй эмхи зургаануудые хүгжөөлгын талаар юун хэгдэhэн болоноб?

— МНР-эй хүн зоной 70 гаран процентнь 35 хүрэтэр наhанай юм. Партимнай залуу үетэн тухай саг үргэлжын анхарал оролдолго гаргадаг. Мүнөө бүхы шатын hуралсалай 987 газарнуудта хахад миллионhоо дээшэ хүнүүд hурана. Ороной арадай ажахыда хүдэлдэг арбадахи хүн бүхэниинь шахуу дээдэ hургуули гү, али техникум дүүргэнхэй. hургуулида ороодүй хүүгэдэй эмхи зургаанууд олошорно. Бүхы аймагууд болон хото. городуудта пионернүүдэй лагерьнууд, амаралтын лагерьнууд баригданхай. Тэндэ жэл бүри 200 мянганhаа дээшэ hурагшад амардаг. Мүнөө үедэ малшадай үхибүүдэй наяhаа дээшэ процентнь интернадуудаар хангагдана.

— Арадай засагай 65 жэлэй туршада Монголой хүн зоной тоо гурбаhаа үлүүтэйгээр олошорhон, харин наhанайнь дундуур хэмжээн 22-hоо 65 наhа хүрэтэр ургаhан байна. Элүүрые хамгаалгын системые байгуулжа, горитойгоор hайжаруулhан ушар эндэ бага бэшэ үүргэ дүүргэhэн байгаа аабза.

— Революциин урда тээхи феодальна байдалтай Монгол орондо хүн зон айхабтар олоор үхэдэг байгаа. Мүнөө арад зоной элүүр энхые хамгаалга МНРП-гэй гол анхаралда байдаг болонхой. Жэлhээ жэлдэ больницануудай, поликлиникэнүүдэй, амбулаторинуудай, диспансернүүдэй, медицинскэ түргэн туhаламжын станцинуудай, аптекэнүүд болон элүүрые хамгаалгын бусад эмхи зургаануудай тоо олошорно. Мүнөө үедэ хото болон хүдөө нютагуудта туссхай шэглэлтэй ба хамтадхагдаhан 60 больница, 50 районно больница, 312 врачебнэ пункт хүдэлдэг. 10 мянган хүндэ 24 врач, больницын 111 оро хүртэдэг.

Элүүрые хамгаалгын материально-техническэ үндэhэ hууриие үргэдхэхэ ба бэхижүүлхэ, тэрэнэй кадрнуудай шадабариие дээшэлүүлхэ талаар Советскэ Союз сэгнэшэгүй туhаламжа үзүүлжэ байдаг. Имагтал 7-дохи түсэбтэ табан жэлэй үедэ СССР-эй технико-экономическа туhаламжаар мүнөөнэй хэрэгсэл түхеэрэлгэнүүдээр хангагданхай хэдэн томо медицинскэ эмхи зургаан ашаглалгада оруулагдаа. Тэдэнэй дунда Улаан-Баатар хотодо Республиканска Онкологическа түб, Түбэй клиническэ больница, Эрдэнэттэ хамтадхамал больница болон бусад оролсоно.

Орон дотор санаторинууд курортнууд, амаралтын гэрнүүд олоор баригданхай. Гансал hүүлэй табан жэлдэ элүүр жүүлгын эмхи зургаануудые хүгжөөхэ, болбосон түхэлтэ болгохо талаар хэмжээ ябуулгануудта зургаадахи табан жэлэйхиhээ 24,4 процентээр ех мүнгэ зөөри hомологдоо юм.

— Нёдондо жэлдэ Монголо хүн зон 2,6 процентээр оло шорhон байгаа. Иихэдээ үхибүүд ехэ олоороо түрэhэ болоно...

— Эхэ болон үхибүүнии хамгаалха гээшэ манай элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудай ажал ябуулгын гол шэглэлэнь хододоо байгаа. Революциин урда тээхи Монгол орондо мянган нялха үхибүүнэй 500-ниинь жэлтэй болотор роо гээгдэдэг байhан юм. Мүнөө эхын ба үхибүүнэй элүүр энхэ гүрэнэй онсо анхарал доро байлгагдадаг болонхой.

Олон үхибүүдтэй эхэнүүдт тэдхэмжэ үгтэдэг, үхибүүдынь хүүгэдэй саадуудта түлөөhэгүйгөөр ябадаг. Эхэнэрнүүдтэ түрэхынь урда тээ, түрэhэн хойнонь удаан болзорой амаралта үгтэдэг, салин хүлhэниинь дүүрэн хэмжээгээр түлэгдэдэг, хүдэлдэг газарынь сахигдадаг. Түрэхэ эхэнэрнүүдтэ ба олон үхибүүдтэй эхэнүүдтэ жэлдээ нэгэ дахин санатори гү, али амаралтын байшанда амарха түлбэригүй путевконууд үгтэдэг. СССР-эй туhаламжаар эхэнүүд болон үхибүүдые хамгаалха республиканска түб баригдажа байнхай.

— Хүнүүдэй элүүр энхэ, ажал хэхэ шадабаринь, тэдэнэй наhанайнь ута байлга зүбөөр эдеэлhэнhээ ехэ дундыдадаг гээшэ бээз. Хүн зониие эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангалгые hайжаруулхын тулада МНР-тэ ямар хэмжээнүүд абтана гээшэб!

— Хүдөө ажахые хүгжөөхэ ба МНР-эй хүн зониие эдеэ хоолой талаар хангалгые hайжаруулха зорилготой программа зохёогдоод, амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ гээшэ ааб даа. Хүдөө ажахын бүхы продуктнуудые үйлэдбэрилгые горитойгоор дээшэлүүлхэ гэжэ хараалагдана. Жэшээнь, 88 килограммhаа бага бэшэ мяха ба мяханай зүйлнүүдые, 120—130 килограмм хүрэтэр hү ба hүнэй зүйлнүүдые, 110—115 килограмм гурил, 47—53 килограмм хартаабха, 29—31 килограмм овощ, 11—13 килограмм хүрэтэр үрэ жэмэс жэлдэ нэгэ хүндэ хүртэхөөр үйлэдбэрилхэ гэhэн зорилго табигданхай.

Хүн зоной hуудал байдалые улам hайжаруулха, улам ургажа байгаа эрилтэ хэрэглэмжэнүүдыень хүсэд дүүрэнээр хангаха зорилгонууд 1986—1990 онуудта хараадуулагдаhан МНР-эй Экономическа болон социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд соо бэшээтэй. Эдэ шухала зорилгонууд удаа дараалан бэелүүлэгдэхэ гэжэ бидэ батаар этигэнэбди. Юуб гэбэл, бүхы юумэн хүнэй аша туhада хэгдэнэ гээшэ бшуу.

Владимир ЖЕРДЕВ,
АПН-эй тусхай корр.
Улаан-Баатар.

...НИИ ЗААХАН СОЁЛМАА

УЯНГА

шубуухайн жэрьеэн соогуур ... арбагархан аша басагамни! ...най тодожо шамайе абаад, ...дэжэ, үни холоhоо нааша нял...гэдые сахижа ябаhан Бүүбэй ...ажа үгэhэн юм даа. Тэрэ баа...ай түйлай ехэ хүсэтэй, үхэдэл ...е үгы хэжэ хосороодог, бага ...дээ баhуулжа хэндэшье үзөө...г. Тиимэhээ:

Бүүбэй, Бүүбэй, Бүүбэйхэн
Эжы, баабайн хүүхэйхэн —

...зон мүнөө хүрэтэр дурсан ...даабди. Бүүбэй баатарые дур...заагаа гайгүй, гартээ гэнэгүй, ...таhархагүй ябаха ёhотой юм.

...эжы аба хоёршни түргү-үүн ...лгохо hанаатай, түрэhэн үдэр... үдэр хоногые тоолон, үнгэр...ба юм. Хүлеэжэ байхада, ха...риин хуудаhанууд хорохо юм ...эр лэ шиниингээ hаратай бо...шуулые суглуулжа, милаангуу...ом. Үлгыдэ ороhон үдэршни ...hэн. Долоотой хүбүүшхэнүүд Доржуунай, зургаатай, долон...батайхан Светлана, Оюуна, Сержуня, Даруупя ба бусад ...үл» суглараа. Зөөлэхэн даа, ...нжэл соо эжышни шамайгаа ...ёогоод, үлгыдэш табижа:

...гэдни, басагандаа хэн гэжэ ...? — гэжэ асууба.

...уугай боложо, доро дороо нэ...зэтай. «Байза, ямар гоёхон ...шэб? Али өөрынгөө нэрэ үгэ...? Байза, байза...» — гэжэ бай...н ухаандаа бодоно хаш. Тии...ь, столой захада hууhан пүн...ртай, улаалзай шэнги улаахан ...риhаа бодожо:

Соёлмаа гэжэ нэрэ үгэхэм, —

...барандаа зүбшөөжэ, «Зүб! ...эн, альга ташалдаа hэн.

...рэтэй болоод, тэрэ үдэртөө ...моной зүблэл ошожо, данса...шүүлээд, түрэhэнэй тухай үнэм..., гэртээ бусаа hэнта. Түрэhэн ...ан түрүүшын харгышни сомо... тээшэ гэжэ мэдээрэй. Тэрэ ...ээрэш амгалан сагай алтан на... үүлэгүй огторгой зэнхыжэ ...хүдэлмэришэ газар нэмжыжэ ...Хуби заяатай, аза талаантай ...дэб гэхэдэ, ши дэлхэй дээрэ ...э шадалтай, эгээл жаргалтай ...түрэжэ, эрхэтэниинь болобо ...етскэ Союзай эрхэтэн!

...жы аба хоёршни түргү-үүн даа ...hанаатай, түрэhэн үдэрhөөш ...хоногые тоолон, үнгэргэжэ ...м. Хүлеэжэ байхада. ханын ка...уудаhанууд хорохо юм бэшэ. ...шимнай дүрбэн hаратай болобош. Хүнэй нэгэ ехэ hайхан зан — энеэдэн юм. Үглөөнэй наранай сонходо тудаhан туяае ханада харажархёод, энеэгээ hэнши. Энеэдэншни гэр соогуур гэрэл сасан таража, шамая хаража, баран энеэлдээ бэлэйбди.

Ойлго даа, Соёлмаа! Хүн түрэлтэн наhан соогоо хоёр ехэ далайе гаталха ёhотой юм. Шимни үдэхын далайда тамаржа эхилбэш. Бишни үтэлхын далайда ябана гээшэб даа. Энэ хоёр далайгаа энэ тэрэгүй гаталаарай даа, зай гү?

Шамайгаа эжы аба хоёршни түргү-үүн даа томо болгохо hанаатай, түрэhэн үдэрhөөш хойшо үдэр хоног тоолон, үнгэргэжэ ядан ябаа юм. Хүлеэжэ байхада, ханын календариин хуудаhанууд хорохо юм бэшэ. Тиигэhээр лэ шимнай арбан hаратай болобош. Энэ үе соогоо мүлхижэ, дамжажа hураа hэнши. Эжынгээ урда хүл дээрээ бодожо, «бээл-бээл, байгаа, байгаа» гүүлэдэг бэлэйлши. hүүлээрнь өөрөө алхам хэхыешни хүлеэгээбди. Алтан дэлхэй урдашни хэлбэлзэн харагдаа. Нэгэ... Хоёр... Эжыншни hарбайhан гар хүрэтэр эгээл зуун алхам шэнги холу-уу даа. Энэ ябадал соошни бүхэли зуун жэл нэгэ мүhэн үнгэршэбэ хаяа. Тиигээ. Тиигээд лэ, Соёлмаа, шимнай хүн боложо, хүлөө шоройдоо бэлэйш.

Энэ хирэдэ оронoймнай ниислэл Москва хотоhоо таанарта зорюулhан дууе ородой дуушан Валентина Толкунова радиогоор иргуу hайханаар дуулаа бэлэй.

Топ, топ, топает малыш,
С мамой по дорожке милый стриж
Маленькие ножки не спешат,
Только знай себе твердят...

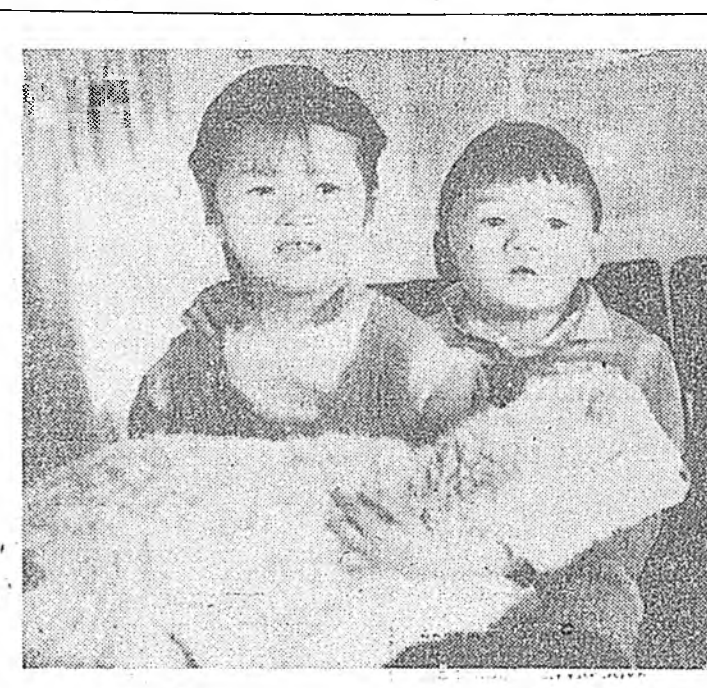
hүүлээрнь морин хуураа хүбшэлhэн молор hайхан Монгол ороной ниислэл Улаан-Баатар хотоhоо агаарай долгёор баhал таанарта зорюулагдаhан дууе дамжуулаа:

Товор, товор, товор алхалаад,
Тоодог, тоодог гүйгээд,
Тосоод урдаас ирэх юм
Том болждээ миний хүү.

Иигэжэ яhатан бүхэн хүүгэдтээ зорюулhан дуутай, сэдьхэлэйнгээ бүхы hайхан энхэрэл дурые мэдүүлэн, дуулажа ябадаг гээшэл даа. Энэ дуумнай дэлхэйн арад бүхэниие холбохо эди шэдитэй, бараан хара үүлэнүүдые огторгойhоо намнаха хабатай. Шинии, Соёлмаа, шам шэнги бүхы хүүгэдэй Газар-эхынгээ сээжэ дээгүүр хонхохон сэсэгүүдые түүжэ ябахые хүсэнэлби! Замби түбиин алишье буланда хүүгэдтэ, эжынэртэ зорюулагдаhан дуунуудай элдэб хэлэн дээрэ зэдэлжэ байхые үбгэн баабайтайшни хамта дэлхэйн hайн hанаата бүхы зон хүсэнэл!

Юhэн hара хэбэл соогоо
Юумын гамтай шэрээш.
Намар байгаа, талхан соогуур
Намай түрөө бэлэйш.
Эжым, эжым эльгэ зүрхэнш,
Эгээл дүтэ намдаа.
Эжым, эжым оршон ябыш.
Элүүр энхэ зандаа.

Д-Д. БУЯНАЕВ.

Хоорхэн хурьга
үбсүүндээ нядhан
Өөрэхэн нюдэтэй
үхибүүдые харахадаа —
Үхэлтэ дайнай
үедэ үнгэрhэн
Өөрэйм
бага
наhан hанагдаа:
Гунигтай аялга
дуунай найдалаар
Гурбан булантай
бэшэгүүд таранхай...
Эдэнэй ерээдүй —
амгалан байдал лэ!
Эдэнэй шарай —
энеэдээр халинхайл!

Д. ДУГАРОВАЙ
фотоэтюд.
А. ЖАЛСАНОВАЙ
шүлэгүүд.

СЭЛМЭГ ТЭНГЭРИ ШЭЛДЭЛ СЭНХИИГ!

Мүнөө үедэ бүхы дэлхэйн түрүү үзэлтэ хүн түрэлтэн дайнда эсэргүүсэнэ. Манай ороной бүхы арадууд түрэл партиингаа эб найрамдалта политикые үнэн зүрхэнhөө дэмжэнэ. Энэ нангин хэрэгтэ үхибүүдшье хабаадана.

«Эб найрамдалай түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэе» гэhэн долоон хоногууд Загарайн районой hургуулинуудта байд гээд лэ үнгэргэгдэнэ.

Тиимэ долоон хоногууд февраль соо болоhон юм. «Сэнхир дэлхэйгээ сахин хамгаалая, сэлмэг огторгойн түлөө тэмсэе!» гэhэн уряа доро Онохойн соёлой байшанда түгэсхэлэй үдэр үнгэрөө hэн.

Шалтын үдэртэ, пионернүүдэй hайндэртэ зорюулагдан, hургуулинуудта эб найрамдалай яармагууд болоо. Олоhон мүнгэеэ үхибүүд Эб найрамдалай жасада оруулаа юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветерануу́д Ц. Ц. Цыбанов, Н. Ф. Опак, А. А. Пантелеева гэгшэд Онохойн hургуулиин hурагшадта ходо айлшалжа, дайнай аюул тухай хөөрэдэг, хэрэг ажалтайнь танилсадаг.

Алтан дэлхэй дээрэ амгалан байдалай хэтэ мүнхэдөө мандахын түлөө тэмсэхэдээ, hурагшадай үзэл мэдэрэл хатуужана, ахамад үетэнэй нангин хэрэгые нэрэтэй түрэтэйгөөр үргэлжэлүүлхээр бэлэн байhанаа гэршэлнэ.

Р. СТЕПАНОВА,
хүдөө бэшэгшэ.

...ГТЭН ТУРШАБА

...республикын Ц. ...мжэтэ уран ...н хажуудахи ...лангаяа хүлгөө...байба. Асфаль... талмай хэдэн ...боложо хубаа...уд бүридэнь ...р нэгэн hургуу...лэбди. Гартаа ...мелнүүдые ба...бүүд, басагад ...нхай мүры... сөөнэй эхилхэ тухай дохёо хүлеэжэ байба.

Үдэрэй гурбан часта дохёошье үгтэбэ. Үгтэhэн даабариин ёhоор асфальт дээрэ элдэб зурагууд эреэлэн харагдажа эхилбэ. Эдир бэлигтэнэй гэртэхин, багшанарынь, хани нүхэдынь сэдьхэлээ хүдэлгэн хажуугаарнь алхална. Орохоёо байhан бороошье тэдэниие айлганагүй.

Хүүгэдые хамгаалгын уласхоорондын үдэртэ зорюулагдаhан уран зурагай иимэ нээмэл hорилдоондо илагшад урмашуулагдаа.

...М-ТЕХНИКЭ—ҮЙЛДБЭРИДЭ

... технологиче... ...научна конфе... ...дэбэ. Конфе... ...гшад «КПСС-эй ...шиидхэбэринүүд ...э хүгжэлтын ...лгэдэ» гэhэн ...

...эрдэмэй док... Ц. Б. Шойнжу... ...лаар оролто ...н эрдэмэй док... КПСС-эй түү...даагша М. Н. ...отехникын ка... технически ...доцент С. Г. Буянтуев гэгшэд hанамжаяа хэлэбэ.

Тэрэшэлэн мяха-hү үйлэдбэрилгын факультедэй багша, техническэ эрдэмэй кандидат, доцент Г. Э. Николаев, экономическа факультедэй ахалагша багша, техническэ эрдэмэй кандидат Ж. Ж. Халудоров гэгшэд арбан хоердохи табан жэлдэ электронно тоо бүридхэлгын техникын научно-техническэ хүгжэлтэдэ дүүргэхэ үүргэ тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэhэн байна.

Номой таг

«БАЙГАЛ ДЭЭРЭХИ ОГТОРГОЙ»

Иимэ гаршагтай рассказуудай согсолбори Улаан-Үдын номой дэлгүүр дээрэ наймаанда гаранхай. Тэрэниие буряад уншагшад анхаран абаха аабза гэжэ hанагдана, ушар юуб гэхэдэ, тус ном манай республикын уран зохёолшодой хүүгэдтэ зорюулагдаhан зохёолнуудhаа бүридхэгдэнхэй. Мэдээжэ уран зохёолшо Цэрэн Галанов энэ номые согсолон суглуулжа, республикын арадай поэт Николай Дамдинов урид хэлэгдэхэ үгыень бэшээ юм.

«Детская литература» гэжэ хэблэлээр барлагдан гараhан энэ ном соо республикын нэрэтэ уран зохёолшод Чимит Цыдендамбаев, Цырен Шагжин, Балдан Санжин, Африкан Бальбуров болон бусадай расказуудhаа гадна залуу бэлигтэнэй зарим бүтээлнүүд оруулагданхай.

Манай корр.

ХИЛЫН СААДАhАА — ТАСС, АПН.

Женевэдэхи хөөрэлдөөнүүд дээрэ

ЖЕНЕВЭ. Ядерна болон замбуулинай буу зэбсэгүүд тушаа совет-американ хөөрэлдөөнүүдэй үндэhөөр дундуур зайда хэрэглэгдэхэ ядерна зэбсэгүүдэй талаар бүлэгэй заседани эндэ болобо.

Замбуулинай буу зэбсэгүүдэй талаар бүлэгэй заседани мүн лэ энэ үдэр болоhон байгаа.

АМЕРИКАН ОНГОСО ДЭЭРЭ ТЭhЭРЭЛГЭ БОЛОБО

МАНИЛА. США-гай Субик-Бей гэжэ далайн-сэрэгэй баазада «Барбор Каунти» гэжэ американ сэрэгэй онгосо дээрэ ехэ тэhэрэлгэ болобо. «Малайя» газетын майн 28-ла мэдээсэhэнэй ёhоор, Филиппинын хоёр хүдэлмэришэд алуулаа, хүндөөр шархатаhан хоёр хүн больницада оруулагдаа. Тэhэрэлгын hүүлхэнээр хорото газ гаража, хүнүүдэй ами наhа таhалаа. Аюулгүй байдалай эгээлэй юрын хэмжээнүүдые сахиха, хүдэлмэришэдые хамгаалалтын багуудаар хангаха тухай оролдолго гаргаагүй байhан баазын командовани энэ талаар гэм зэмэтэй юм.

БҮХЭДЭЛХЭЙН КОНГРЕСС НЭЭГДЭБЭ

КЕЛЬН. «Дэлхэйн врачнууд ядерна дайе зайсуулан сарахын түлөө» гэжэ хүдэлөөнэй уласхоорондын VI конгресс эндэ баярай оршон байдалда нээгдэбэ. США болон НАТО-гай буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээжэ байhанhаа уламжалан, газар дэлхэй дээрэ ажамидаралые аршалан хамгаалхын тула 50 гаран оронoй 3000-hаа дээшэ делегадууд болон айлшад городой «Конгресс-центрум» гэжэ тон ехэ залнуудай нэгэн соо суглараа.

«Дэлхэйн врачнууд ядерна дайе зайсуулан сарахын түлөө» гэжэ уласхоорондын хүдэлөөнэй түрүүлэгшэнэрэй нэгэн академик Е. И. Чазов түрүүтэй совет делегаци «Дэлхэй дээрэ ажамидаралые сахин хамгаалха» гэhэн уряа доро үнгэржэ байhан энэ хуралдаанай хүдэлмэридэ хабаадана.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачев таанадта амаршалга дамжуулха зууршаа, ядерна дайнай медико-биологическа хойшолонгуудые олонниитэдэ ойлгуулхадаа, мүнөө үедэ айл бүлэ бүхэндэ, хүн бүхэндэ ехэ уршаг түбэгэй тохёолдуулагдажа байhанай түлөө врачнууд дэлхэйн олониитые hэргылнэ гэжэ совет делегациие толгойлогшо суглаагшадта хани халуунаар угтагдан үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэбэ. Ядерна дайнай аюулhаа арадуудые аршалан хамгаалхын түлөө тэмсэдэг врачнуудай hайн hайхан ажал ябуулга хаа хаанагүй олониитын нэрэ хүндэдэ хүртэнхэй.

Олониитын аша туhада амжалтатайгаар хүдэлхыень М. С. Горбачев конгрессэй делегадуудта хүсэбэ.

Олон оронуудай гүрэнүүдэй ба правительствануудай толгойлогшонорhоо амаршалганууд конгрессто эльгээгдэбэ. Ядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые зогсоохын түлөө тэмсэхэ шухала гэжэ тэдээн соо тэмдэглэгдэнэ.

Профессор Б. Лаун (США) хүдэлөөнэй совет болон американ түрүүлэгшэнэрэй үмэнhөө баярай нээгдэлгэ дээрэ үгэ хэлэхэдээ, hүүлэй жэлнүүдтэ уласхоорондын нүлөө ехэтэй эмхиин хэhэн ажал ябуулгын дүнгүүдые согсолбо. «Дэлхэйн врачнууд ядерна дайе зайсуулан сарахын түлөө» уласхоорондын хүдэлөөндэ хабаадагшад түйлаhан амжалтануудаараа омогорхожо шадаха, — гэжэ Б. Лаун мэдүүлээ. — Ядерна дайнай ямар ехэ уршаг тойбо татаха байhан тухай дэлхэйн олон миллион арад түмэндэ мэдээсэбэбди. Ядерна дайнhаа хохидогшодто, тэдэниие гасалан зоболонhоо аршалан абархын тула медицинэ юушье дурадхажа шадахагүй байна».

Энэ гол шухала зорилгые бэелүүлхын түлөө хүдэлөөн эршэмтэйгээр тэмсэнэ гэжэ Б. Лаун хэлэбэ. «Тиимэhээ ядерна туршалгануудаа болюулалгаяа 1985 оной августын 6-hаа декабриин 31 болотор hунааха тухай Советскэ Союзай дурадхалые сэдьхэлээ ханангяар угтаа hэмди. Гэбэшье шухала амжалта түйлахын тула Холбоото Штадуудай зүгhөө харюугай алхам хэгдэхэ ёhотой. Зүгөөр энэ совет үүсхэлдэ баруунай оронуудай ямараар хандажа байhаниинь хүдэлөөнэй зэргэнүүдтэ голхорол түрүүлнэ. Али бүхы ядерна тэhэлэлгэнүүдые Хиросимада атомна бомбо хаяhан үдэр болотор — байгша оной августын 6 болотор нэгэ талаhаа hунаахые хараалhан СССР-эй шиидхэбэриие Б. Лаун үндэрөөр сэгнэбэ.

Хойто Рейн-Вестфали гэжэ газарай премьер-министр, СДПГ-hээ ФРГ-гэй канцлерай тушаалда гол кандидат Йоханнес Рау, Шэнэ Зеландиин премьер-министр Дэвид Рассел Лонги тэрээн дээрэ үгэ хэлэхэдээ, ядерна буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болюулхын түлөө тэмсэжэ байhанаа элирхэйлээ.

hАНААГАА ЗОБОЖО БАЙhАНАА МЭДҮҮЛБЭ

БЕРЛИН. Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгын үргэлжэлүүлэгдэжэ, тэдэниие замбуулинай дайдада гаргаха аюулай тохёолдуулагдаhаар hанаагаа зобожо байhанаа СЕПГ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Э. Хонеккер, ФРГ-гэй бундестагта СДПГ-гэй парламентска бүлэгэй түрүүлэгшэ Г.-И. Фогель мэдүүлбэ. Ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёhоор, адли тэгшэ эрхэтэйгээр зэргэ оршон hууhаhаа үлүү hайн юумэн байхагүй гэжэ тэдэнэй хоорондо болоhон уулзалга тухай хамтын коммюнике соо тэмдэглэгдэнэ. Буу зэбсэгүүдые хинаха, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хурлаха тухай дурадхалнуудые Женевэдэхи, Венэдэхи, Стокгольмдохи хөөрэлдөөнүүд дээрэ зүбшэн хэлсэжэ, энэ талаар хүсэл эрмэлзэлтэй, үгэеэ ойлголсожо байhанаа мэдүүлхэ. hүүлэй үедэ Советскэ Союзай гаргаhан үүсхэлнүүдтэ эдэ бүгэдэ илангаяа хабаатай байна. Ядерна туршалгануудые зогсоохо талаар Советскэ Союзай оруулhан дурадхалнууд хоёр талаhаа туршалгануудые болюулха арга олгохо бшуу.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

ЖЭШЭЭНЬ ҺАЙХАН

Чисаанын совхозой Булагай һү һаалиин фермын түрүү һаалишад Ханда Доржиевна Лубсандоржиева, Зоя Балдандоржиевна Жамьянова гэгшэдэй нэрэ Хэжэнгын райондо яһала мэдээжэ юм. Эдэ һаалишад мал ажалай һалбарида үнинэй хүдэлжэ дүршэһэн, социалис мүрысөөндэ илаһанайнгаа түлөө гүрэн түрын үндэр дээдын шагналнуудта хүртэһэн, олон үхибүүдые хүмүүжүүлһэн хүнүүд мүн.

Эдэ үдэрнүүдтэ эдэ хоёр Латвиин ССР-эй Юрмала хотодо оршодог бүхэсоюзна курортдо амаржа байна. Байгша оной түрүүшын кварталда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ үйлэдбэриин үндэр дүнгүүдые туйлаһанайнгаа түлөө тэндэ ошожо амарха түлбэригүй путевконуудаар шагнагдаһан юм.

Урдаа хараха бэрхэ һаалишадайнгаа нютагһаа холо амаржа байгаашье һаань, суг хүдэлдэг нүхэдынь ажалай түрүүшүүлэй һайхан жэшээ бүри арьбадхан ажаллана. Жэшээлхэдэ, һү һааха май һарынгаа даабарие болзорһоо уридшалан дүүргэжэ, 55 центнерээр үлүүлбэ. Тиихэдэ гүрэндэ һү тушааха түсэбөө мүн лэ урагшатайгаар дүүргэв. Түрүү һаалишадай һайхан жэшээе нүхэдынь үндэр үрэ дүнгүүдые туйлан дэмжэнэ, бүри арьбадхана гэжэ тэмдэглэмээр.

З. ШИРАПОВ.

Үшөөшье туһалхабди

Чернобыльскын АЭС-тэ тохёолдоһон гэнэ усал тухай мэдээсэлые «Бурятколхозпроект» институдай хүдэлмэрилэгшэд зүрхэндөө дүтөөр, шаналан угтаба. Һаяхан институдай хүдэлмэрилэгшэд Улаан булан соогоо сугларжа, энэ ушарта зорюулагдаһан суглаа үнгэргэбэ.

Ахалагша техник-сметчик М. В. Аринина, профкомой түрүүлэгшэ А. М. Зуев, кадрнуудай талаар начальник П. Т. Реховская болон бусад суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, АЭС-тэхи усалай хойшолонгуудые түргэнөөр усадхахын тула туһалхаар бэлэмди, өөһэдынгөө хубитые оруулаябди гэжэ онсо тэмдэглээ. Тэдэнэй дурадхалые сугларагшад халуунаар һайшаан дэмжээ. Нэгэ үдэрэйнгөө салингые Чернобыльскын АЭС-эй нэрэ дээрэ нээгдэһэн туһаламжын 904-дэхи номерой счедто оруулха гэжэ суглаан шиидхээ.

П. АЛДАЕВ,
институдай партбюрогой секретарь.

БАГАШУУЛДА ДУРАТАЙ

Балшар жаахан багашуулай хоёрдохи гэр болоһон «Белочка» гэжэ сад-ясли Улаан-Үдэ хотын бусад иимэ эмхинүүдэй дунда эрхим үрэ дүн туйлажа ябадагаараа мэдээжэ болонхой. Илалтын проспектдэ байгуулагдаһан энэ саадай хүмүүжүүлэгшэд багашуулаа эхэ, эсэгэ мэтэ инаг дуратайгаар, һонирхолтой, олон зүйлнүүдтэ һурган хүмүүжүүлжэ, танилсуулжа ябадагаараа онсо шалгардаг юм. Мүноо эндэ 280-яад үхибүүд ябажа, мэдээгүй юумэеэ мэдэжэ, таняагүй зүйлнүүдээ танижа, үдэрһөө үдэртэ урган хүмүүжэжэ байдаг.

Түбһэн юумээр һонирходог эдэнэрые һурган хүмүүжүүлжэ, даамгайгаар ойлгуулхын, танилсуулхын тулада оролдожо байдаг хүмүүжүүлэгшэд эндэ олон юм. Тэдэнэй дундаһаа Ирина Владимировна Петушковае нэрлэхэ дуран хүрэнэ. Ирина Владимировна тус сад-яслида хүдэлжэ эхилһээр арбан хоёр жэл боложо ябана. Балшар жаахан багашуулда дуратайгаар хандадаг Ирина Владимировна эдэнэртээ эхэ мэтээр хандан һургана.

Үхибүүдые һурган хүмүүжүүлэгшэ И. В. Петушкова мүнөө Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдта заочноор һуралсана. Багша-хүмүүжүүлэгшын үндэр нэрэ солодо хүртэһэн Ирина Владимировна мүноо бэлэдхэлэй бүлэгтэ ябадаг ерээдүйн шабинарые «А» үзэгтэ һургана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Үхибүүд сэбэр агаарта сэнгэхэеэ сад-ясliһаа гаража ябана. И. В. Петушкова.

Ж. ХАЛБАЗЫКОВАЙ фототекст.

ШЕФҮҮДЭЙ ХҮСӨӨР

Һаяхан Гусиноозёрскын ГРЭС-эй барилгын управлениин промышленна талмай дээрэ юрэ бусын концерт болобо. Тэндэ сугларагшад ажалша хүдэр гарнуудаараа халуун альга ташалга зэдэлүүлжэ, хүндэтэ айлшадаа үдэшэһэн байна. Ушарынь гэхэдэ, Чернигов хотын дуу болон хатарай гүрэнэй ансамбль ерэжэ, украин арадай ирагуу дуунуудые, согтой залитай хатарнуудые оруулһан концертнэ программаяа харуулаа.

Чернигов хотын мэдээжэ энэ коллектив комсомолой бүхэсоюзна габшагай барилга гэжэ соносхогдоһон Гусиноозёрскын ГРЭС-эй барилгын шефүүд юм. Тиимэһээ тэдэнэр саг үргэлжэ иишэ ерэжэ, барилгашадые соёлой талаар хангадаг заншалтай.

С. ДАМДИНОВ.

ТҮРЫН ДУУН ЗЭДЭЛЭЭ

БАМ-ай Буряадай участогай Шэнэ-Уоян тосхондо архигүй түрүүшын түрэ үнгэргэгдэбэ. Хүүргэ баридаг 53-дахи отрядай хүдэлмэришэд Александр болон Елена Сидорчугтан энэ түрэ наада эмхидхэжэ, сугтаа хүдэлдэг нүхэдөө хүндэлөө.

Баяр баясхалангай оршон байдалда ЗАГС-да оролгын удаа «Таёжный» кафе хүрэтэрхи зайдань залуу айлда шогтой хүхюун элдэб таабаринууд дайралдана. Мүн тэдэ хоёр гар хюрөөгөөр модо тайраба.

Түрын эдеэ хоол элбэгээр бэлдэгдэжэ, гоёор шэмэглэгдэһэн столнууд дээрэ табигдаа. Залуу айлай түрэлхид болон нүхэдынь амаршалгын үгэнүүдые хэлэнэ. Забһарлалгын үедэ зугаа наадан, хатар эмхидхэгдээ. Энэ түрэ бүгэдэндэ һайшаагдаба. Тиигэжэ саашадаа энэ нютагта архигүй түрэ наададаг болохо гэһэн дурадхал эндэ сугларагшад оруулба.

Н. ДАМБАЕВ.

ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДАЙ АША ТУҺАДА

Яруунын райондо шэнэ предприяти һаяхан байгуулагдаба. Тэрэнэй нэрэ «Бурятагропромстрой» нэгэдэлэй МПМК — ажахынууд хоорондын оньһожоруулагдамал нүүдэл колонно. Районой хүдөө нютагуудта барилгын хүдэлмэри эрхилэлгэ — тэрэнэй гол зорилго юм.

Урда жэлнүүдтэ барилга ажахын аргаар ябуулагдадаг байхадаа, болзор соогоо тушаагдадаггүй, хэдэн жэлээр унжагайрдаг байгаа. Харин мүнөө... Колонно хэрэгтэй техникэ, түхеэрэлгэнүүдээр түгэс хангагдаа, кадрнуудаар бүридхүүлэгдээ.

Тиихэдэ хүдөөгэй барилгада гаргашалагдаха капитальна һомололго ехэ болгогдоо. Жэшээлхэдэ, байгша ондо 851 мянган түхэригэй барилга хэгдэхэ юм. Энэ хадаа хирпиисын завод барижа, ашаглалгада тушаалга, Тулдуунай совхоздо сүүдхэдээ 56 тонно продукци үйлэдбэрилхэ хүсэтэй тэжээл буйлуулгын цех, Исэнгын совхозой Алтан гэжэ газарта малай байра, «Комсомольский» совхоздо хүүгэдэй саад гэхэ мэтэ барилганууд.

Түсэбтэ арбан хоёрдохи табан жэлэй эсэсээр капитальна һомололго 2 миллион түхэриг хүрэтэр ургаха. Тиихэдээ хүдөөгэй ажалшадай ажаллаха, ажаһууха эрхэ байдал бүри һайн болохо гэһэн удхатай.

К. СУДАНОВ.
Ярууна.

Калиновкын соёлой байшангай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн шэмээшэгүүдэй арадай аман зохёолой ансамблиинхид Никольск һууринда ажаһуугшадта һаяхан наада харуулба. Энэ концертһээ сугларһан мүнгые тэдэнэр Эб найрамдалай совет жасада дамжуулха гэжэ шиидэбэ.

НЮТАГААРХИНДАА ХҮНДЭТЭЙ

Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ М. Т. Андреевэй хүтэлбэрилдэг тус коллектив байгуулагдаһаар 20 жэлэйнгээ ойн баярые һаяын үдэрнүүдтэ тэмдэглэхэнь. Ансамблиин бүридэлдэ дүшөөд хүн ородог. Һургуулиин наһанай эдирхэн хүбүүд, басагадһаа эхилээд, наһанай амаралтада гараһан үбгэд, хүгшэд үдэшын сагта сугларжа, хуушанай дуунуудые, частушкануудые сээжэлдэдэг, залуушуулдаа заажа үгэдэг юм. Тэдэнэй репертуарта шэмээшэгүүдэй заншалта дуунууд, хатарнууд ородог. Ажал хэхэ дурагүйшүүлые болон «хатуу харые» намнадаг хүйхэрнүүдые шүүмжэлһэн частушкануудынь олоной һайшаалда хүртэдэг.

Арадай аман үгын ансамблиин гэшүүд түрэл ажахынгаа болон районойнгоо колхоз, совхозуудай МТФ-нүүдтэ, полевой стануудта саг үргэлжэ ошожо, шэнээр бэлдэһэн программаяа дурадхадаг. Тиимэһээнь тэдэнние нютагаархидынь ходоодоо халуунаар угтадаг юм.

Л. ТУМУРОВА.
Мухар-Шэбэрэй район.

ҺУРАГШАДАЙ ҮҮСХЭЛ

Арбадахи класс дүүргэхээ ябаһан Михайловкын дунда һургуулиин 10-дахи классуудай һурагшад комсомолой хамтын суглаа үнгэргэбэ. Тиихэдээ эдэнэр байгша ондо дунда һургуули дүүргэһэн һурагшадһаа барилгашадай бригада бүридүүлээ гэлсээ.

Мүнөө барилгашадай бригадын совет байгуулагдаба. Тэрэ соведтэнь эдэбхи, үүсхэлтэй комсомол хүбүүд, басагад дэбжүүлэгдэбэ. Эрдэм Гармаев бригадираар, Сэсэгма Баирова комсомолой организациин секретаряар, Василий Жаркой, Виктор Денисов соведэй гэшүүдээр һунгагдаба.

— Һара шахуу саг соо һургуулиин шэнэ барилга дээрэ хүдэлөөд, хүдөө ажахын институдта шалгалта үгэхэ хүсэлэнтэйб. Зүгөөр ямар нэгэн шалтагаанаар орожо шадаагүй һаа, түрэл һургуулиингаа барилга дээрэ ерэжэ хүдэлхэб. Юуб гэхэдэ, энэ һургуулида бидэнэрэй дүүнэр һуралсаха ха юм, — гэжэ Сэсэгма Баирова хөөрэнэ.

Захааминай район. Н. ШАГДУРОВА.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ЖАСАДА

Бэшүүрэй харгы заһабарилга-барилгын участогай коллектив субботник үнгэргэжэ, олоһон мүнгэеэ Эб найрамдалай жасада оруулха гэжэ тээмэндэ болоһон суглаан дээрээ шиидхээ һэн. Энэ шиидхэбэриие бэелүүлэн, тэдэнэр һаяхан субботник эмхидхэбэ.

Энэ үдэр бригадир И. А. Чурюхановай толгойлдог бригадынхид асфальтаар харгы хушаха үдэрэйнгөө даабарие 125 процент бэелүүлбэ. Габшагай ажалай үдэр коммунистнууд үндэр бүтээсын эрхим жэшээ харуулаа. КПСС-эй гэшүүд В. Н. Осмоловский, С. И. Сапогов, механизатор Н. А. Утенков, хүдэлмэришэн М. М. Симонов болон бусад һайнаар хүдэлөө.

Тиигэжэ тус коллектив 500 гаран түхэриг мүнгэ Эб найрамдалай жасада оруулба.

Н. МИТЫПОВА.

ХЭН, ХААНА ОШОХОБ?

✧ Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ сэрэгэй-прикладной спортоор Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнүүд эхилэнхэй. Июниин 2 болотор үргэлжэлхэ эдэ мүрысөөнүүд үглөөнэй 10 часһаа эхилнэ.

✧ Тэрэшэлэн энэ стадион дээрэ хүнгэн атлетикээр республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн мүнөөдэрһөө эхилбэ. Мүрысөөндэ республика, Эхэ орон соогуураа суурхаһан мэдээжэ спортсменүүд хабаадаха юм. Үглөөнэй 10 часһаа эхилхэ мүрысөөндэ Улаан-Үдын спортын бүлгэм, клубуудай спортсменүүдһээ гадна Эрхүүгэй, Шэтын областьнуудай, Ленинэй орденто Забайкалиин сэрэгэй округой спортсменүүд хабаадаха болоно.

✧ Комсомолой арал дээрэ мүнөөдэр хотын ажалшадай зугаа наадан, сэнгэлгэ эмхидхэгдэхээр хараалагдана. Эндэнь буфет хүдэлхэ, концерт наадан дэлгэгдэхэ болоно. Тус арал руу хэдэн автобусууд хотын талмайнуудһаа ябахаар түсэблэгдэнэ.

✧ «Спартагай стадион дээрэ футболоор республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн мүрысөөн үргэлжэлһөөр. Үдэрэй 11 часһаа захалха нааданда «Спартак», «Динамо» бүлгэмүүдэй команданууд уулзаха юм. Мүн эндэ столой теннисээр «Спартагай» түрүү һуури эзэлхын түлөө наадан үнгэргэгдэнэ.

✧ Дээдэ Онгостойдо соёлой хүдэлмэрилэгшэдтэй профсоюзай обком ГТО-гой олон зүйлөөр мүрысөөнүүдые үнгэргэхэ юм. Мүрысөөндэ 400-һаа дээшэ ажалшад хабаадахаар хараалагдана.

✧ Аяншалга болон экскурсиин Улаан-Үдын бюрогой хүдэлмэрилэгшэд хотын хэдэн бүлэг аяншалагшадые Новоселенгинск, Бабушкин хото автобус, поездоор абаашаба. Тэдэнэй дунда республикын хэлхээ холбооной узелай хүдэлмэришэд, алба хаагшад, 52-дохи дунда һургуулиин һурагшад болон багшанар бии. Мүн технологическа институдай, городской телефонно станциин түлөөлэгшэд, 3-дахи, 52-дохи дунда һургуулинуудай, Шэтын областиин Петровск-Забайкальск хотоһоо ерэһэн бүлэг һурагшад Улаан-Үдэ хотын түүхэтэ газарнуудтай танилсаха, этнографическа, байгаалиин музейнүүдтэ хүрэхэ болоно.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Июниин 1-һээ 8 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, ИЮНИИН 1
МЕЛИОРАТОРАЙ ҮДЭР.
ҮХИБҮҮДЫЕ ХАМГААЛХА УЛАСХООРОНДЫН ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.45 — Ритмическэ гимнастика. 10.15 — «Барилга ба архитектура». 10.25—«Спортлотогой» 22-дохи тираж. 10.35—«Будильник». 11.05—«Советскэ Союзда алба хэнэбі!» 12.05—«Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 12.35 — «Аяншалагшадай клуб». 13.35 — «Хүгжэмтэ киоск». 14.05—«Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 15.05 — «Катя Лычева Москвагай һурагшадтай уулзаха». 15.35—Кино-мэдээсэл. 16.35 — Совет газар дээрэ уулзалга. 16.50 — «У них есть Родина» — уран һайханай фильм. 18.20 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 20.00 — **Футболоор дэлхэйн чемпионат.** Италиин болон Болгариин суглуулагдамал команданууд. 22.00 — «Время». 22.35 — Останкинадахи концертын студида уран зохёолшо С. Залыгинтай уулзалга. 23.50 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Зарядкада зогсогты!» 9.20 — «Тайна записной книжки» — уран һайханай фильм. 10.40 — Гитарын абяан зэдэлнэ. 11.00 — «Эжын һургуули» 11.30 — Краснодарска телестудиин программа. 12.20 — Эб найрамдалай түлөө велосипедээр урилдаан. 12.30 — «Ород хэлэн». 13.00 — Академическэ һэлюурдэлгээр уласхоорондын мүрысөөн. 13.30 — «Архи уухагүй ябадалые ажабайдалай ёho рим болгохо» 14.00—«Ст[...] больше, чем жизнь», 6-[...] сери. 15.00 — П. И. Чай[...]кий. «Орлеанская дева». О[...]сын оперо болон баледэй[...] демическэ театрай зүжэг. [...] —«Ада Роговцева. Мс[...] гууд». 18.25 — Дэлхэйн [...] жэмтэ соёлой жасаһаа. Н[...] Римский-Корсаков. 19.05 «Эб найрамдал ба залуушу[...]» 19.40 — Киноочерк. 20.0[...] Ан амитадай аймагта. 21.0[...] «Амгалан нойрсогты, багаш[...]» 21.15 — «Арадай аялга[...]нууд». 21.30 — «Манай кор[...]пондентнүүд хөөрэнэ. 22.0[...] «Время». 22.35 — «Ва[...] Буслаев» — уран һай[...] фильм.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 2

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.50 —Баримтата фильм. 10.20—**Футболоор дэлхэйн чемпионат.** Бразилиин болон Испаниин суглуулагдамал команданууд. 11.05—**Футболоор дэлхэйн чемпионат.** Франциин болон Канадын суглуулагдамал команданууд. 11.50—Шэнэ һонин (11.55 хүрэтэр). 15.30—Шэнэ һонин. 15.50—Баримтата фильм. 16.20—«Эжын һургуули». 16.50—«Дохёогоо үгыт. горнистнууд!». 17.25—Разданска ГРЭС-эй хамһабариин ажахы тухай. 17.55—«Италида болоһон уулзалганууд». Киноочерк. 18.15—Мультфильм.

Улаан-Үдэ. 18.30—«Зүүн Сибирь» — киножурнал. 18.40—«Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.00—**Футболоор дэлхэйн чемпионат.** Бразилиин ба Испаниин суглуулагдамал команданууд. 20.50—«Не было печали» — кинокомеди. 22.00 —«Время». 22.30—В. А. Моцарт. «Һүниин багахан серенада». 22.50—Баримтата фильм. 23.00—**Футболоор дэлхэйн чемпионат.** Франциин ба Канадын суглуулагдамал команданууд.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.20 — Баримтата фильм. 9.40—«Василий Буслаев» — уран һайханай фильм. 11.00—Калининска зурагай галерей. 11.25 — Композиторнууд — үхибүүдтэ. Р. Паулсын зохёолнууд. 12.25—«Ород хэлэн». 12.55—«Хлеб, золото, наган» — уран һайханай фильм. 14.00—Симфоническа оркестрэй концерт. 14.25—Мультфильм. 14.45—Хатарай арадай ансамблиин концерт. 15.05 — 10 «А» класстай нюуса далдагүй сэхэ хөөрэлдөөн. 16.00—Балтиин далайн оршондохи оронуудай Хани барисаанай түлөө велосипедээр урилдаан. 16.15—Академическэ һэлюурдэлгээр уласхоорондын мүрысөөн. 16.45—Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 18.00—Бур[...] АССР-эй Гостелерадиогой [...]дай инструментнүүдэй о[...]стрэй концерт.

Москва. 18.30—Улаан [...] Нефтеюганска нэгэдэлэй [...] олзоборилхо талаар хүд[...]риин дүй дүршэл.

Улаан-Үдэ. 19.00—Хоре[...]фическа училищиин 25[...] 19.45—Соносхолнууд. 19[...] «Эрхэтэн ба хуули». 2[...] Эрдэм-дэлгэрүүлгын фи[...]

Москва. 21.00 — «Ам[...] нойрсогты, багашуул!». [...] —Ажаһуудалда электрын[...]шэ хүсэ алмаха тухай. 2[...] «Время». 22.30—«После[...] перевал» — уран һайх[...] фильм.

ВТОРНИК, 3

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.45 —Баян дээрэ наадаха. 10.00 —**Футболоор дэлхэйн чемпионат.** СССР-эй ба Венгриин суглуулагдамал команданууд. 11.30—Уран зурагай искусствын бүхэсоюзна недели. 12.00 —Шэнэ һонин (12.05 хүрэтэр). 15.30—Шэнэ һонин. 15.50—Баримтата фильм. 16.20—«Концертын залда — һурагшад». 17.00—«Юун дээрэһээ, юундэ?». 17.30—«Газар дээрэ, огторгойдо, далай дээрэ». 18.00 —«Эрдэм ухаан ба ажабайдал».

Улаан-Үдэ. 18.30—Шэнэ һонин (буряадаар). 18.45—«Байгалай үмэнэхи газар дээрэ». 19.25—«Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00—«Эдэ үдэрнүүдэй почто». 20.30 —**Футболоор дэлхэйн чемпионат.** СССР-эй ба Венгриин суглуулагдамал команданууд. 22.00—«Время». 22.30—«Балет тухай». 23.45—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.20—Баримтата фильм. 9.40—«Последний перевал» — уран һайханай фильм. 11.05—«Будильник». 11.35—«Шатарай һургуули». 12.05—«Полонез Огинского» — үхибүүдтэ фильм. 13.30—Совет уран зурагай искусствада коммунистын образ. 14.20—Мультфильм. 14.30—Француз хэлэн. 15.00—«А. С. Пушкинай театр». 15.45—Дуунай-хореографическа найруулга. 16.20—«Москва. Чистые пруды» — зүжэг. 17.40—Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 17.45—РСФСР-эй габьяата артистка Ларис[а] [...]роватай уулзалга.

Москва. 18.30 — Алма-[А]та[...] боложо үнгэрһэн бүхэсо[...] XIX кинофестивалиин ш[...] хүртэһэн баримтата филь[м].

Улаан-Үдэ. 19.45—«М[...] айлшад». 20.15—«Экран[...] ле-суглуулбари. 20.45 — [...]тиль». 20.55—Соносхолну[...]

Москва. 21.00 — «Ам[...] нойрсогты, багашуул!». 2[...] «...16 хүрэтэр ба тэрэ[...] дээшэ наһатайшуулда». 2[...] — «Время». 22.30 — [...]кий голос кукушки» — [...] һайханай фильм. 1-дэхи [...]

СРЕДА, 4

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.45 —Аяншалагшадай клуб. **Футболоор дэлхэйн чемпионат.** 10.45—Мексикын болон Бельгиин суглуулагдамал команданууд. 11.30—Португалиин болон Англиин суглуулагдамал команданууд. 12.15—Балалайкын абяан зэдэлнэ. 12.35—Шэнэ һонин (12.40 хүрэтэр). 15.30—Шэнэ һонин. 15.50—Баримтата фильм. 16.10—Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ. 16.40—«Кортик» — 3 серитэй уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 18.00—Мультфильм.

Улаан-Үдэ. 18.15—«Фитиль». 18.25—«Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 18.50—Баримтата фильм. 19.00—**Футболоор дэлхэйн чемпионат.** Португалиин ба Англиин суглуулагдамал команданууд. 20.50—«Ярослав Мудрый» — уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 22.00 —«Время». 22.35—«Диалог» — фильм-концерт. 23.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.20—«Далекий голос кукушки» — уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 10.25—Ленинскэ комсомолой шангай лауреат Москвагай залуушуул болон студентнэрэй хоорой концерт. 11.35—«Алиса в стране чудес» — үхибүүдтэ балет. 12.05—Түрэлхидтэ тележурнал. 12.35—«Потому что я Айвар Лидак» — уран һайханай фильм. 12.45—Хоорой хүгжэмэй концерт. 14.30—Немец хэлэн. 14.50—А. С. Пушкинай театр. 15.35—Социалис Ажалай Герой, Ленинскэ шангай лауреат, СССР-эй АН-ай вице-президент Ю. А. Овчинниковтай һурагшад уулзаха[.] —«Хүгжэмтэ киоск». [...] Шэнэ һонин. 18.15—«Эб [най]рамдал ба залуушуул». [...]

Улаан-Үдэ. 18.50—Үхиб[үүдтэ] зорюулагдаһан дамжу[улга]. 19.15—«Барилгашан» [...] программа. 19.55—Соно[схол]нууд. 20.05—Телефильм. —Телеочерк.

Москва. 21.00—«Ам[галан] нойрсогты, багашуул!». —**Футболоор дэлхэйн чем[пио]нат.** Мексикын ба Бель[гиин] суглуулагдамал команда[нууд]. 22.00—«Время». 22.35—«[Дале]кий голос кукушки». 2[-дохи] сери.

ЧЕТВЕРГ, 5
ОРШОН ТОЙРОНХИ ДАЙДЫЕ ХАМГААЛХА БҮХЭДЭЛХЭЙН ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.45 —«Эб найрамдал ба залуушуул». **Футболоор дэлхэйн чемпионат.** 10.20—ФРГ-гэй болон Уругвайн суглуулагдамал команданууд. 11.05—Шотландиин ба Даниин суглуулагдамал команданууд. 11.50—«Булагууд». 12.20—Шэнэ һонин. (12.25 хүрэтэр). 15.30—Шэнэ һонин. 15.50—Баримтата фильм. 16.20—«Кортик». 2-дохи сери. 17.30—«...16 хүрэтэр ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулда».

Улаан-Үдэ. 18.15—Мультфильм. 18.25 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 18.45 — **Футболоор дэлхэйн чемпионадай дневник.** 19.00 — **Футболоор дэлхэйн чемпионат.** ФРГ-гэй болон Уругвайн суглуулагдамал команданууд. 20.45 — «Ярослав Мудрый» 2-дохи сери. 22.00—«Время». 22.30 — Фортепианна хүгжэмэй концерт. 22.50 — Москва. «Кино-шэнжэлэл». 23.00 — **Футболоор дэлхэйн чемпионат.** Шотландиин ба Даниин суглуулагдамал команданууд.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20 — Баримтата фильм. 9.40 — «Далекий голос кукушки». 2-дохи сери. 10.45 — Мультфильмнүүд. 11.15 — Чечено-Ингушай телестудиин программа. 12.05 — «Этот негодяй, Сидоров» — үхибүүдтэ фильм. 13.10 — Казахай ССР-эй арадай артист А. Днишев дуулаха. 13.45 — Испан хэлэн. 14.15 — Һурагшадта байгаалиие хамгаалха тухай. 15.00 — «След на земле» — уран һайханай фильм. 16.20 — Останкинадахи концертнэ студида РСФСР-эй арадай артист Н. С. Михалковтой уулзалга. 17.45 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 17.50 — Телеочерк.

Москва. 18.15 — Ажалша коллективүүд тухай хуули бэелүүлэгдэнэ.

Улаан-Үдэ. 18.45 — Ула[схоо]рондын шэнжэлэл (буряа[даар]). 19.00 — «Манай хамтын [...]» Оршон тойронхи дайдые [хам]гаалха бүхэдэлхэйн үд[эр]. угтуулан. 19.35—Соноск[ол...] 19.45 — «Манай айлшад[...]» — Загарайн районой [...] Тайлсын совхозой ажал[...] концерт. 20.45 — Мультфи[льм].

Москва. 21.00 — «Ам[галан] нойрсогты, багашуул!» 2[...] «Хүн ба хуули». 21.45 — [...]тиин далайн оршондохи [...]нуудай Хани барисаана[й] [түлөө] велосипедээр урил[даан]. 22.00 — «Время». 22.[...] «Юность поэта». А. С. [Пуш]кин тухай уран һай[ханай] фильм.

ПЯТНИЦА, 6

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.45 — «Россияночка» ансамблиин концерт. **Футболоор дэлхэйн чемпионат.** 9.55 — Франциин ба СССР-эй суглуулагдамал команданууд. 11.25 — Италиин ба Аргентинын суглуулагдамал команданууд. 12.10 — Шэнэ һонин (12.15 хүрэтэр). 15.30 — Шэнэ һонин. 15.45 — Баримтата фильм. 16.05 — «Ород хэлэн». 16.35—«Кортик». 3-дахи сери. 17.45—Эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй хүдэлөөндэ хабаададаг «Колокола» ансамбль тухай очерк. (Швеци). 18.15 — «Эрмитаж».

Улаан-Үдэ. 18.45 — Шэнэ һонин (буряадаар). 19.00 — «Хамаг юумые мэдэхэ хүсэлтэйб» — киножурнал. 19.10 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — Баримтата фильм. 20,30 — **Футболоор дэлхэйн чемпионат.** Франциин болон СССР-эй суглуулагдамал команданууд. 22.00 — «Время». 22.35 — Балетнэ хүгжэмэй концерт. 23.00 — **Футболоор дэлхэйн чемпионат.** Италиин ба Аргентинын суглуулагдамал команданууд.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20 — Баримтата фильм. 9.35 — Мультфильмнүүд. 10.15 — «Ярослав Мудрый». 1-дэхи сери. 11.25 — «...16 хүрэтэр ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулда». 12.10—Казах хүгжэмэй концерт. 12.40 — «Как мы искали Тишку» — үхибүүдтэ фильм. 13.35 — «Эжын һургуули». 14.05 — Баримтата фильм. 14.55 — Англи хэлэн. 15.45 — СССР-эй арадай артист Муслим Магомаев дуулаха. 17.45 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 17.50 — «Элүүр энхэ байлга» гэһэн программа. 18.30 — «Совет Росси» [те]лежурнал.

Москва. 18.45 — Барим[тата] фильм. 18.55 — Моло[дёжн]ой хүгжэмэй концерт.

Улаан-Үдэ. 19.45—Үхибү[үдые] хамгаалха уласхоорондын [үдэр]тэ зорюулагдаһан дамжу[улга]. 20.25 — Хүдөөгэй ажал[шадта] концерт (буряадаар).

Москва. 21.00 — «Ам[галан] нойрсогты, багашуул!» 2[...] Баримтата фильм. 21.3[0] В. А. Моцарт. Оркест[р]эй хамта скрипкэ дээрэ гү[йсэ]хэгдэхэ 4-дэхи номерой [кон]церт. 22.00 — «Время». 22.[...] «По данным уголовного [ро]зыска» — уран һайханай фи[льм].

СУББОТО, 7

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.45 — «Эдиршүүлэй уран бэлиг». 10.15 — «Элүүр энхэ байлга». 11.00 — Түрэлхидтэ тележурнал. 11.30 — «Юность поэта» — уран һайханай фильм. 12.45 — «Арадай уран бэлиг». 13.30 — «Бултанда ба хүн бүхэндэ». 14.00 — «Уран зурагай искусство». 14.45 — «Хүн. Газар дэлхэй. Юртэмсэ». 15.30 — Арадай уран бэлигэй бүхэсоюзна 2-дохи фестиваль. 16.00 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 16.15 — «Ан амитадай аймагта». 17.15 — Г. Гендель. Хүгжэм. 17.30 — Мүнөөнэй Великобританиин шиидхэгдээгүй асуудалнууд тухай баримтата фильм. 18.20 — **Футболоор дэлхэйн чемпионат.** Канадын ба Венгриин суглуулагдамал команданууд. 19.50 — Татарай гүрэнэй Г. Камалай нэрэмжэтэ академическэ театрай «Колыбельная» гэһэн фильм-зүжэг. 22.00 — «Время». 22.35 — Кино-соносхол. 22.55 — Композитор Андрей Петров тухай дамжуулга. 01.00 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20 — «Эрдэм ухаан ба техникэ». 10.15 — «Ярослав Мудрый». 2-дохи сери. 11.30 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 12.00 — «Манай саад». 12.30 — **Футболоор дэлхэйн чемпионат.** Бразилиин ба Алжирай суглуулагдамал команданууд. 14.00— А. С. Пушкин. «Евгений Онегин». 15.00 — «Ставка больше, чем жизнь». 18 серитэй уран һайханай фильм. 7-дохи [се]ри. 15.55 — «Дуун—хүнэй [...]ни». 16.15 — Кино-мэдээ[сэл]. 17.15 — «Бултанда зорюул[агда]һан стадион». 17.45 — «Ф[...] минувшего дня» — уран [һай]ханай фильм. 1-дэхи, 2-[...] сери. 20.00 — «Уран зох[ёол]шо ба ажабайдал». 20.4[...] Баримтата фильм. 21.00 [—] «Амгалан нойрсогты, [бага]шуул!» 21.15 — «Таанад [...]ниие хэжэ шадахат». 22.00 [—] «Время». 22.35 — «Золотой [...]ленок» — кинокомеди. 1-[...] сери.

ВОСКРЕСЕНИ, 8
ХҮНГЭН ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.45 — Ритмическэ гимнастика. 10.15—«Спортлотогой» 23-дахи тираж. 10.25 — «Будильник». 10.55 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 12.25 — «Аяншалагшадай клуб». 13.25— «Хүгжэмтэ киоск». 13.55 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 14.55 — **Футболоор дэлхэйн чемпионат.** Испаниин ба Хойто Ирландиин суглуулагдамал команданууд. 16.25 — «Онтохондо айлшаар». «Приключения желтого чемоданчика». 18.00 — «О, кино, кино» — хроникально-баримтата фильм. 19.00 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.45 — «Избранные» — уран һайханай фильм. 1-дэхи, 2-дохи сери. (Мосфильм—Колумби). 22.00 — «Время». 22.35 — Мультфильм. 22.45 — Поэзиин Пушкинска бүхэсоюзна XX һайндэр. 24.00 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Зарядкада зогсогты!» 9.15 — «По данным уголовного розыска» — уран һайханай фильм. 10.25 — Баримтата фильм. 11.30 — «Ород хэлэн». 12.00 — **Футболоор дэлхэйн чемпионат.** Польшын ба Португалиин суглуулагдамал команданууд. 13.30 — Мультфильм. 13.40—Баримтата фильм. 14.45 — Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ. 15.15 — «Ставка больше, чем жизнь». 18 серитэй уран һайханай фильм. «Последний шанс». 16.10 — «Эб найрамдал ба залуушуул». 16.45 — Грузин[ай те]левидениин программа. [...] — «Бултанда зорюулагд[аһан] стадион». 19.00 — Н. А. Р[им]ский-Корсаков. «Снегурочка». Оперо. 20.15 — Аха дүү Знаменскинуудай дурасхаал[да] хүнгэн атлетикээр уласхоор[он]дын мүрысөөн. 21.00 — «[Ам]галан нойрсогты, багашуул». 21.15 — «Москва-мүрэн[ээр] аяншалга». 21.40 — Түбэй [те]левидениин шангай түлөө сп[ор]тивна шэглэл тодорхойлго[ой] заншалта XVII мүрысөөн. 2[...] — «Время». 22.35 — «Золо[той] теленок» — кинокомеди. 2-[до]хи сери. 00.15 — Аха дүү Знаменскинуудай дурасхаал[да] хүнгэн атлетикээр уласхоор[он]дын мүрысөөн.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Алмалта ба арьбалалта — үе сагаймнай эрилтэ» — түрүү бэшэг. «КПСС-эй ЦК-гай Политбюродо» — ТАСС-ай материал. «Үдэр бүхэнөө — үндэр ургасада» — материалнуудай суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. «XII табан жэл: һэльбэн шэнэлэлгын замаар». «Бага заводой ехэ асуудалнууд» — Ан. Климовэй статья. «Газарайнгаа ёһотой эзэд болохын тула» — А. Вetoшниковой хэһэн статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Хүнүүд. Он жэлнүүд. Хуби заяанууд. «Мүльһэнэй нюусануудые мэдэрээд» — П. Новокшоновой статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Полевой станууд дээгүүр дуун зэдэлнэ» — С. Вяткинай статья.

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор — 2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-96, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие — 2-35-95 отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ ул. Ленина 35. Н-02451. Заказ № 127. Индекс 04609